

Archeologische Opgraving in BPA Gasthuis te Opwijk (Marktstraat 67a)

Intermediair Rapport van de Bekomen Resultaten

| **Auteur: dhr. drs. Kristof F.M. Vereist**

I

Dhr. drs. Kristof F.M. VERELST Projectarcheoloog
BPA Gasthuis - Gemeente Opwijk

Status rapport: Definitief Datum
van uitgave: 1 juli 2006 Plaats
van uitgave: Opwijk

L Inleiding-2-

2. Historiek van het onderzoek & Concrete verwachtingen-6-

2.1. Historiek van het onderzoek 6

2.2. Concrete verwachtingen 6

3. Methode van onderzoek7.

4. Resultaten van het onderzoek-10-

4.1. Sporen en structuren 10

4.1.1. Het bakstenen gebouw (en bijgebouw?) uit 1890-1949/1982 -11-

4.1.2. Het woonhuis van fam. Teinmerman/Decoster (1823-1890) -18-

4.1.3. Een (zand?)stenen structuur (17/18^e eeuw) -22-

4.1.4. Het aangetroffen houtwerk -25-

4.1.5. Een Middeleeuwse gracht en daaraan gekoppeld muurwerk? -28-

4.1.6. kuilen van het 'Middeleeuwse' vlak De
-31-

5. Samenvatting & Conclusies-39-

6. Literatuur

-42-

7. Lijst van afbeeldingen

-43-

1. Inleiding

In opdracht van de Gemeente Opwijk werd een archeologische opgraving, definitieve fase, uitgevoerd in Bijzonder Plan van Aanleg Gasthuis (afgekort BPA Gasthuis) te Opwijk. Een archeologische opgraving, definitieve fase, heeft tot doel alle aanwezige archeologische sporen en waarden op uitgebreide schaal te onderzoeken, waarna geen enkele belemmering meer bestaat voor toekomstig uit te voeren openbare en/of infrastructurele werkzaamheden.

Aanleiding tot onderhavig onderzoek is het inrichtingsplan voor een deel van het historisch centrum van Opwijk. Aangezien hierbij wegeninfrastructuur, woningen, een ondergrondse parkeergarage en het uitgraven van een waterpartij wordt voorzien, wordt een deel van het archeologisch bodemarchief aangetast.

Het terrein waar het archeologisch onderzoek heeft plaats gevonden, was geasfalteerd (parking) en is ongeveer 18,5 bij 9m groot. De opgravingslocatie ligt ter hoogte van de bocht Marktstraat/Gasthuisstraat, en wordt in ruimer kader omsloten door de Asbeek ten zuidoosten, de hoek Fabriekstraat/Ringlaan ten noorden en de Marktstraat ten westen (cff. Afb. 1). De huidige Sint-Pauluskerk is op een kleine 100m ten noordwesten van de opgravingslocatie gelegen.

Het onderzoek vond plaats van 2 mei tot en met 9 juni 2006. De aangestelde archeoloog voor dit project was Kristof Vereist. Hij werd in zijn dagelijkse veldwerkzaamheden bijgestaan door gemeente-arbeiders Jos Mannaert en Patrick Saerens, en door vrijwilligers Esmeralda Daal, Bert Heyvaert, Kirsten Van Campenhout en Paul Vanderveken. De wetenschappelijke projectleiding was in handen van Kristof Vereist; de administratieve opvolging berustte bij de Afdeling Monumenten en Landschappen van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, meer specifiek mevr. Katrien Van Iseghem en dhr. Wemer Wouters. De uitwerking van de bekomen gegevens vond plaats van 12 juni tot en met 30 juni 2006.

Mijn uitdrukkelijke dank gaat hierbij uit naar de gemeente Opwijk voor het ter beschikking stellen van de nodige logistieke steun, al de opgesomde vrijwilligers en gemeente-arbeiders voor hun niet aflatbare inzet, ijzersterke motivatie en geklopte overaren, de heer De Bie - eigenaar van het terrein - voor de nodige historische feedback, en de heren De Smedt en Willocx voor het ter beschikking stellen van oud- kaartmateriaal.

Afb. 1: Locatiekaarten¹

¹ Bron: Internetsite 'Geo-Vlaanderen, Middenschalige Kleurenorthofoto's'

t

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN HET TERREIN

Gemeente: Opwijk

Plaats: Opwijk, Marktstraat 67a

Toponiem: Nijdrop

Provincie: Vlaams-Brabant

Opdrachtgever: Gemeente Opwijk

Uitvoerder: Kristof Vereist (Projectarcheoloog)

Bevoegd Gezag: Afdeling Monumenten en Landschappen, Katrien Van Iseghem
(Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap)

Gemeentecode: OPW-06

Locatie onderzoeksgebied: Opwijk; centrumcoördinaten X: 137495/Y: 184349

Kadastrale gegevens: 1^e Afdeling, Sectie B, Blad 2, Percelen 334k en 344k Periode:

Late Middeleeuwen/Nieuwe Tijd (LME/NT)

Complextype: Nederzetting Complexiteit site: hoog

Hoogte parkeerdek t.o.v. Oostends Peil: ca. 20,30m tot ca. 20,60m + NAW Beheer en
plaats documentatie: Gemeente Opwijk

Beheer en plaats vondsten: Nader overeen te komen tussen Vlaams Instituut voor
Onroerend Erfgoed (VIOE) te Zellik en Gemeente Opwijk

2. Historiek van het onderzoek & Concrete verwachtingen

2.1. Historiek van het onderzoek

Onderhavige archeologische opgraving is een rechtstreeks gevolg van een eerder uitgevoerd onderzoek in dit plangebied. Tussen 27 september 2005 en 6 oktober 2005 voerde de Afdeling Monumenten en Landschappen namelijk een prospectie uit door middel van proefsleuven in BPA Gasthuis. Er werd hierbij gestreefd om 10 tot 12% van het 'bedreigde' terrein te evalueren op de aanwezigheid van mogelijk aanwezige archeologische waarden.

Op het terrein werden proefsleuven getrokken van ongeveer 2m breed en 10m lang. Voor de sleuven die in het asfalt getrokken werden, werd geopteerd voor sleuven van 2m breed en 20m lang, om het zagen van het asfalt te vergemakkelijken. Onder de verstoorde bovengrond/telaarde werd gezocht naar intacte archeologische waarden. Enkel in de sleuf het dichtst bij het bestaande jeugdhuis Nijdrop (perceel 334k) werden 'oudere structuren teruggevonden in combinatie met grondsporen en in verschillende gelaagdheden'. Het was dan ook opportuun om een zone van 20 bij 25m -tegen jeugdhuis Nijdrop aan-, in aanmerking te laten komen voor vervolgonderzoek. Door middel van een brief met kenmerk JS/KVI-04-2647 van de Afdeling Monumenten en Landschappen werd dan ook geadviseerd om de zone tegen Jeugdhuis Nijdrop aan, op beperkte schaal op te graven. Het ging hier immers vrijwel zeker om een gracht, met daarin een kuil met houten beschoeiing. Uit de gracht kwam enkel gereduceerd gebakken aardewerk, typisch voor de 13^e tot de 15^e eeuw. Tegen de gracht aan stond een bakstenen structuur die er duidelijk verband mee hield.

2.2. Concrete verachtingen

Zoals uit het verslag van Monumenten en Landschappen blijkt, zou het zonde zijn geweest om deze specifieke sleuf niet aan een verder onderzoek te onderwerpen, vooral met het oog op de werken die in deze zone gepland zijn.

Zeker in combinatie met het op stapel staande project BPA Nanove, is het uiteindelijke resultaat dat van dit onderzoek te vernachten valt, hoogst interessant. Ter hoogte van BPA Nanove wordt immers een burcht vermoed, die teruggaat tot de 10^e eeuw, en die een belangrijke sleutel vormde in het ontstaan van de gemeente Opwijk. Gezien het belang van Opwijk in die periode, was de uitstraling op zijn minst bovenlokaal te noemen. Bovendien is een grondig archeologisch onderzoek uit deze tijdspanne (10^e eeuw) zeer uitzonderlijk binnen Vlaanderen. Eerdere kleinschalige onderzoeken op het grondgebied van Opwijk hebben trouwens al bewezen dat deze locatie historisch van meerwaarde is.

3. Methode van onderzoek

Alleen het blootleggen van archeologische resten in het horizontale vlak, en het bekijken van een doorlopend profiel, geeft voldoende inzicht in de vindplaats om bovenstaande concrete verwachtingen in te lossen en naar waarde te schatten. Dit is alleen mogelijk door middel van het uitvoeren van een definitief archeologisch onderzoek.

Vanaf het begin van de opgraving werd gestreefd naar handhaving van een lengteprofiel van om en bij de 16m. Dit profiel diende tijdens de veldwerkzaamheden als rode draad, en liet ons toe om (1) enerzijds de meest interessante niveau's te gaan bepalen en (2) anderzijds deze niveau's makkelijk te kunnen koppelen aan datgene wat we reeds in profiel zagen. Op deze manier kon op redelijk eenvoudige manier infonnatie op horizontaal vlak evenals verticaal vlak aan elkaar gekoppeld worden.

De ligging van dit lengteprofiel viel samen met het westprofiel van de toenmalige proefsleuf.

Het archeologische pakket is in de onderzochte zone 1,5 tot bijna 2m dik; de bovenste lagen (ca. 40 tot 50cm dik) zijn hierbij aangevuld en hebben geen enkele archeologische waarde. Deze eerste 40 tot 50cm kon dus onder toezicht oog van de archeoloog worden afgegraven, tot op het niveau waar het bodemarchief een eerste onverstoorte en stevige structuur vertoonde. Het nauwkeurig, laagsgewijs (stratigrafisch) te documenteren pakket werd hierdoor geschat op 1 tot 1,5m dikte. Hiervan dienden de strati grafische lagen te worden gevolgd en in 3D-formaat te worden gedocumenteerd.

Conform het neergelegd advies van de Afdeling Monumenten en Landschappen werd een opgravingsput van 18,5 x 9m (omzeggens ca. 166,5m²) aangelegd en in verschillende vlakken onderzocht en gedocumenteerd. Het aantal geregistreerde archeologische vlakken/niveau's kwam op 15(!) te liggen.

De terugval van het opgravingsareaal van 20 bij 25m tot 18,5 bij 9m was een bewuste keuze van zowel de Afdeling Monumenten en Landschappen, evenals aangestelde archeoloog. Het vrij gelegde areaal leverde immers voldoende archeologische gegevens op, om in deze hoek de bewoningsgeschiedenis van Opwijk te kunnen reconstrueren.

De huidige hoogte van het aanwezige parkeerdek ten opzichte van Oostends peil lag aan zuidzijde op ca. 20,30m, aan noordzijde op ca. 20,60m. Dientengevolge helt het terrein richting Asbeek af, wat ook overeenkomt met de toenmalige landschappelijke context in de Middeleeuwen/Nieuwe Tijd.

Resten van het eerste te documenteren bewoningsvlak waren te vernachten op ca. 20,00m + NAP; daaronder diende rekening gehouden te worden met maximaal nog een 3-tal te documenteren bewoningsvlakken tot op het Middeleeuwse niveau. Deze vlakken moesten worden gefotografeerd en telkens op schaal 1:20 ingetekend worden; idem dito voor het bijhorende lengteprofiel en al de geplaatste coupes/kwadranten.

Vondsten werden zowel tijdens de machinale aanleg van elk vlak verzameld (AA: *i.e.* aanlegvondsten; eventueel verzameld per sector/vak), evenals tijdens handmatig opschaven van ieder vlak (*i.e.* puntvondsten). Voldoende diagnostisch materiaal werd op deze manier verzameld om een degelijke uitspraak te kunnen doen over de datering, eventuele fasering, en de aard van de vindplaats. Spoorvondsten werden bovendien per spoor verzameld.

De ontgravingsdiepte van de aangelegde en gedocumenteerde vlakken werd bepaald met behulp van een waterpastoestel en baak. Mogelijke verstoringen, de ligging van mogelijke bewoningsniveau's tov. Oostends Peil, en de bodemopbouw van de vindplaats, werden op deze manier onderzocht.

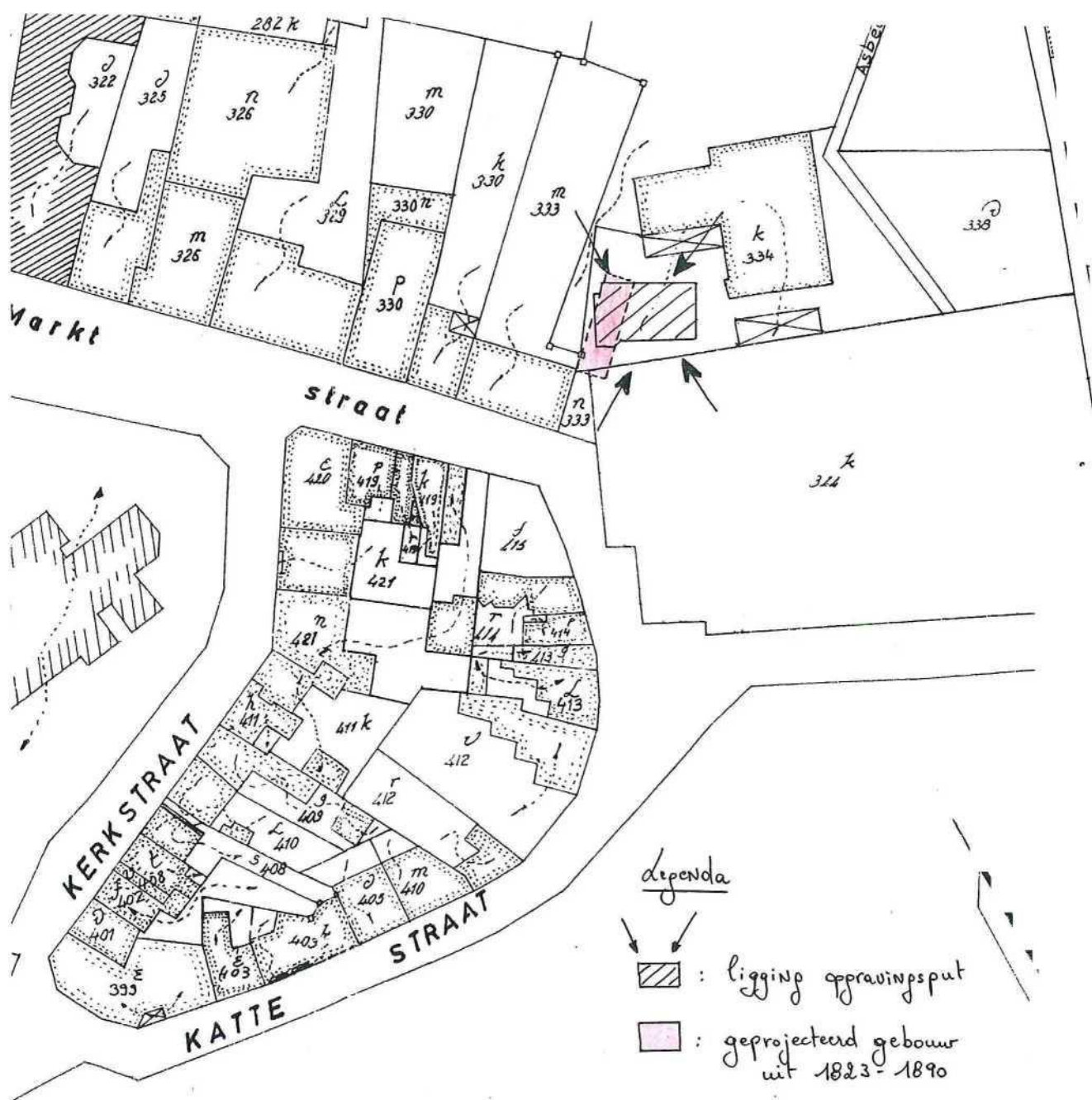
Helaas werd er geen Middeleeuws muurwerk, noch een Middeleeuwse gracht aangetroffen, waardoor er geen koppeling kon gemaakt worden met de neergeschreven vermoedens voortvloeiend uit het vroegere proefsleuvenonderzoek. Daarentegen werden echter wel tal van gebouwstructuren uit de Nieuwe Tijd aangesneden, die ten behoeve van bouwhistorisch onderzoek volledig gedocumenteerd werden. Bouwkundige aspecten die meegenomen werden omvatten bouwsteen, metselverbanden, bouwfasen en maatvoering.

De analyse van het aangetroffen botmateriaal, en de analyse van de genomen bulkmonsters bestemd voor zaden- en vruchtenonderzoek -evenals mogelijke landschapsreconstructie- kon, gezien de beperkte uitwerkingsperiode, (nog) niet worden meegenomen in dit rapport. De uiteindelijke resultaten van dit onderzoek, zullen tezamen met andere nog lopende labo-onderzoeken (zoals houtsoortanalyse van aangetroffen houtwerk, naast dendrochronologie), pas voor het ter perse gaan van de definitieve rapportage bekend zijn.

Hetzelfde geldt voor de definitieve vaststellingen omtrent de ter restauratie aangeboden metaalvondsten en de aangetroffen resten van een lederen schoen.

Het veldwerk is gezien de achterliggende werkervaring van de aangestelde archeoloog, conform Nederlands model uitgevoerd. In die zin beantwoordt de uitvoering van onderhavig onderzoek aan de strenge regels van een bij wet uitgevaardigd kwaliteitssysteem. Dit kwaliteitssysteem, getiteld 'Kwaliteitsnonn Nederlandse Archeologie (KNA, versie 2.2)', zorgt er dan ook voor dat alle registratie en documentatie aan deze neergeschreven regels voldoet, en diensgevolge als volledig in regel kan worden aanzien .

² KNA versie 2.2, februari 2005

Afb. 2: Ligging van de opgravingslokatie binnen Opwijk³

³ Opwijk 1^e Afd., sectie B, 2^e Blad, schaal 1:1000. Bijgehouden tot 1.1.2005.

4. Resultaten van het onderzoek

4.1. Sporen en structuren

Volgens de eerste onderzoeksresultaten omslaat het gros van de aangetroffen *archaeologica* de periode eind 16e eeuw tot en met de 19e/20e eeuw. Hoewel dit echter volledig in tegenspraak is met de oorspronkelijke verwachting, is er absoluut géén sprake van een regelrechte teleurstelling en/of tegenvallend resultaat.

Het opgravingsteam vond namelijk muurwerk terug van vermoedelijk drie verschillende gebouwen. Oud-kaartmateriaal, naast bronmateriaal, laat ons met zekerheid toe om één ervan te koppelen aan de periode 1823-1890, en vermoedelijk één tot twee ervan aan de periode 1890-1949/1982.

Het bakstenen gebouw uit 1823-1890 valt te interpreteren als woonhuis, en blijkt omstreeks 1843-1846 in bezit te zijn geweest van familie Temmerman⁴. Omstreeks 1856 was het de eigendom van dhr. Decoster Franciscus⁵, ‘belastingsontvanger’ van beroep, en getrouwd met Marie-Madeleine Temmerman -dochter van-^{6 7}. Beiden woonden in deze periode bij hun schoonbroer Temmenman Benoii-Pierre, brouwer- cabaretière-landbouwer van beroep. Toen Franciscus in 1873 overleed, erfde hun zoon Emiel Decoster het pand over, alwaar hij de brouwerstraditie voortzette. Hij was ongehuwd, had geen kinderen, en bleef er samenwonen met zijn zus. In latere instantie nam ook zijn nicht Stobbelaers haar intrek in het pand. In 1890 verkocht Mejuffrouw Domitila Temmerman een deel van hun eigendom aan de zusters Sint-Vincentius a Paulo, waarna de vermoedelijke afbraak van het betreffende pand geschiedde .

Over de interpretatie, functie en eigendom van het bakstenen gebouw (en bijgebouw?) uit 1890-1949/1982 valt daarentegen weinig te zeggen. Vennoedelijk gaat het ook hier om een woonhuis, met eventueel een bijhorend en naburig gelegen lichter gebouwtje, hoewel dit gegeven nog steeds volop ter discussie staat. Mogelijk kan een zeer voorzichtige link gelegd worden met bebouwing behorend tot de Opwijkse kloostercongregatie Sint-Vincentius a Paulo.

Afgaand op de relatief jonge ouderdom van het vondstmateriaal zou deze voorzichtige link kunnen kloppen, waardoor we in deze hoek, in combinatie met de vroegere gebouwstructuren en andere grondsporen, een zeer mooi beeld hebben gekregen van het Opwijks leven vanaf het einde van de 16e eeuw tot en met de 20e eeuw.

Bij onderstaande opsomming van de meest opzienbarende sporen en structuren zal dan ook gepoogd worden om bovenstaande gegevens inzichtelijk te maken.

⁴ Atlas der Buurtwegen: volgnummer 336, ‘Village’, kadastraal nummer 333, in bezit van Temmerman, les Héritiers, beroep: ‘Cabaretiers a Opwijk’, Maison et Place. Jeugdhuis ‘Nijdrop’ werd op basis hiervan niet voor niets Temmershof genoemd.

⁵ Popp, Art. 1239, sectie B, kadastraal nummer 333.

⁶ Bevolkingsregister Opwijk, met dank aan mevr. Brunhilde Verhavert & Lindemans, 1983. 271.

⁷ Bieseman 2001, 148-149.

4.1.1. Het bakstenen gebouw (en bijgebouw?) uit 1890-1949/1982

Over het recentste bakstenen gebouw (en bijgebouw?) bestaat op het moment van publicatie van dit rapport nog heel wat twijfel. Zowel het exacte bouwjaar, evenals de exacte functie van dit gebouw (en bijgebouw?), valt uit de geraadpleegde plannen en documenten uit het Opwijks archief (nog) niet af te leiden. Wel kan uit het gebruikte kaartmateriaal opgemaakt worden dat dit recentste gebouw pas na 1890 moet zijn gebouwd. Het woonhuis van de familie Temmerman/Decoster moest namelijk voor de bouw van dit recenter woonblok wijken (cfr. *infra*, paragraaf 4.1.2. & Afb. 3).

Afb. 3: Luchtfoto van het recentste bakstenen gebouw (rechtsonder), het woonhuis van Temmerman/Decoster (links), en de (zand?)stenen structuur (midden boven)

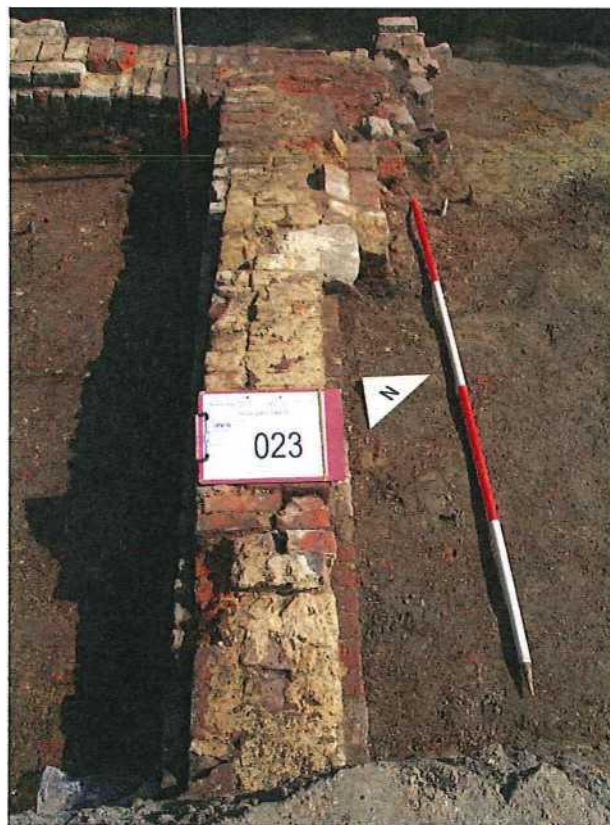
Gezien er meer duidelijkheid bestaat over de periodisering van het woonhuis van de familie Temmerman/Decoster, nl. de periode omstreeks 1823-1890, kunnen we met zekerheid aannemen dat dit recentste gebouw zeker na het jaar 1890 te dateren valt. De periode van afbraak ligt ofwel omstreeks 1949, wanneer de activiteiten van de huidige Op-Ale brouwerij de aanleg van een binnenkoer noodzakelijk achtte, ofwel⁸

⁸ De datum 1949 gaat terug op een aanwezig plan 'oorlogsvernielingen en gevaarlijke verkeerspunten' in het Archief van de gemeente Opwijk. Dit plan is tot op heden het oudste plan waarop de bewuste

omstreeks 1982, wanneer de gebouwen van de kloostercongregatie onder de sloophamer verdwenen⁹.

HET HOOFDGEBOUW UIT 1890-1949/1982

Vrijwel net onder het aanwezige parkeerdek op ca. 20,27 tot 20,45m + NAW werden de restanten teruggevonden van een eerste woonentiteit. Het betreft muur- en funderingsresten van een bakstenen gebouw, met een vastgestelde omtrek van 3,06m bij 5,40m (Afb. 3). Het doorlopen van de funderingsmuur richting noordwesten -over een afstand van ca 0,90m-, doet vermoeden dat de afmetingen van dit woonblok zelfs nóg groter was. De gebruikte bakstenen hebben een vast formaat van 21,5cm (lang) x 7,5cm (breed) x 5cm (hoog). Als metselspecie gebruikte men grof zand, verrijkt met witte kalksteenspikkels. De funderingslaag bevond zich op ca. 20,19m + NAW, en sprong ten opzichte van het opgaand muurwerk ca. 5cm aan weerszijden uit (Afb. 4).

Afb. 4: Detailopname van de aangetroffen muur- en funderingsresten

binnenkoer van brouwerij Op-Ale afgebeeld staat. Maar of dit recentste gebouw voor deze binnenkoer moest wijken, valt door 'kleine onvolmaaktheden' op de plannen moeilijk tot zeer moeilijk af te leiden.

⁹ Bieseman 2001, 148-149. Indien de aanleg van de binnenkoer niet gekoppeld is aan de afbraak van dit recentste bakstenen gebouw, bestaat de mogelijkheid dat dit gebouw behoorde tot het gemeenschappelijk goed van de kloostercongregatie. In dit geval kunnen we de afbraak van het desbetreffende gebouw koppelen aan het jaar 1982.

Tijdens het vrijleggen van het muurwerk en het opschaven van het omringende grondvlak kwamen voornamelijk fragmenten geglazuurd aardewerk, porselein en glas tevoorschijn. Ook tegelmateriaal en bot is vertegenwoordigd, doch in minder grote aantallen. Vooral het aangetroffen glas (enkele fragmenten van flessenbodems en flessenhalzen) suggereren een link met brouwersactiviteit, wat gezien de eerder neergeschreven historiek (cfr. *supra*, paragraaf 4.1.) perfect te verklaren valt.

Op basis van enkele bouwkundige aspecten, zoals metselverbanden en maatvoering, kunnen enkele (latere) aanbouwingen/verbouwingen onderscheiden worden. Meer specifiek gaat het om (1) de aanleg van een trapje, (2) de aanbouw van een drinkbak, en (3) de aanbouw van een wateropslagtank of cisterne.

(1) De aanleg van een trapje

Het aangetroffen trapje bestaat uit kops geplaatste bakstenen, die los tegen het opgaand muurwerk werden geplaatst. Op basis van zijn ligging, en op basis van het doorlopen van de funderingsmuur richting noordwesten (cfr. *supra*), kan dit trapje geïnterpreteerd worden als doorgang naar de volgende leefruimte. Het is dus goed mogelijk dat ter hoogte van dit trapje een deur aanwezig was. Het trapje werd aangetroffen op 20,36m + NAW.

Afb. 5: Detailopname van het aangetroffen trapje en watertank

(21 De aanbouw van een drinkbak)

Aan de zuidoostzijde van het hoofdgebouw, werd een rechthoekige structuur aangetroffen, een structuur die op basis van het metselverband en metselspecie direct verband houdt met deze woonentiteit (cfr. Afb. 3 & 6). Gezien zijn ligging aan de exterieure kant van het gebouw, werd deze structuur al gauw geïnterpreteerd als drinkbak. Het besmeren van de binnenwanden met een dunne, doch compacte mortellaag kan hier bovendien op wijzen, evenals de aanwezigheid van een bakstenen vloertje. Deze vloer bestaat uit pal tegen elkaar liggende bakstenen (zonder voeg!), met formaat 15cm (lang) x 7cm (breed) x 4cm (hoog). Net als de binnenwanden werd de vloer van een compacte mortellaag voorzien.

Hoewel zijn direct verband op basis van het metselverband en metselspecie aangetoond werd, duwt het geregistreerde baksteenformaat van 19cm (lang) x 8,5cm (breed) x 5cm (hoog) de interpretatie richting (latere) aanbouw. Deze aanbouw steunde hierbij op een zwarte funderingslaag (boordevol erts) waardoor deze voor de nodige stabiliteit en ondersteuning zorgde.

Na ophef van zijn functie schijnt deze drinkbak een ‘vergaamest’ te zijn geweest voor hoofdzakelijk afgedankt flessenmateriaal. Fragmenten van tegels, vensterglas en bot werden eveneens aangetroffen, doch in mindere mate.

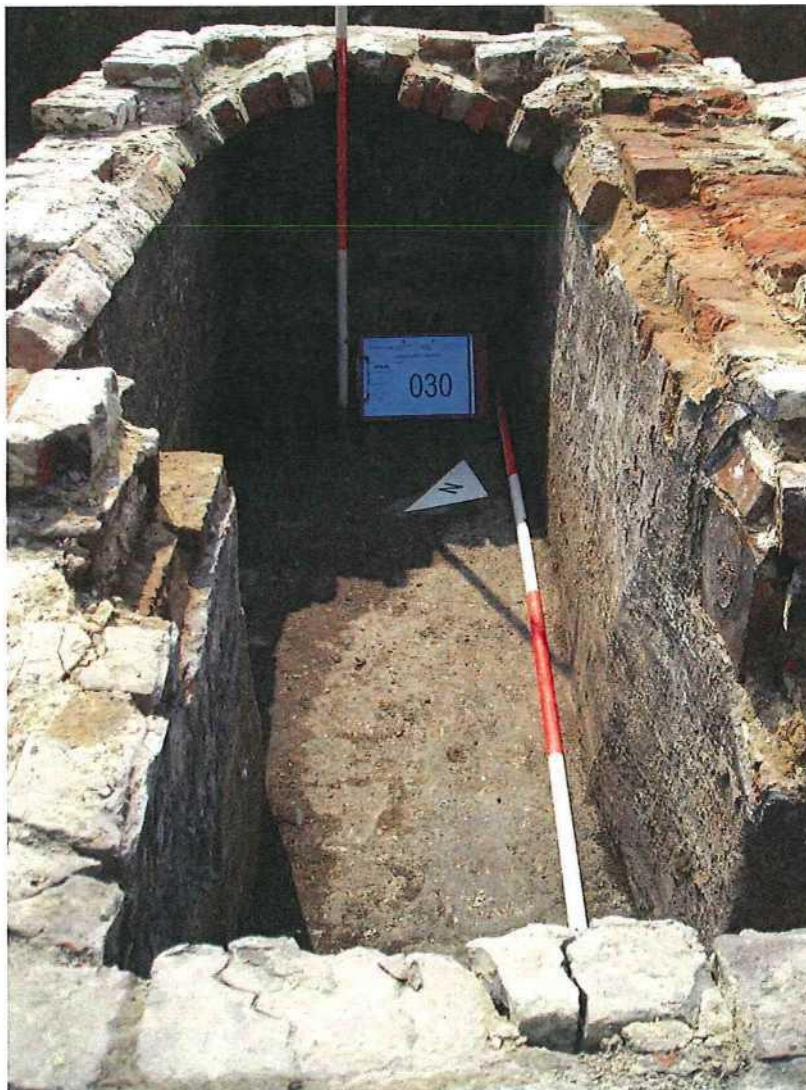

Afb. 6: Detailopname van de aangetroffen drinkbak

(3) De aanbouw van een wateropslagtank of cisterne

Tijdens de verdere vrijleg van deze recentste gebouwstructuur werd een L-vormige wateropslagtank of cisterne aangetroffen (cfr. Afb. 3 & 7). Hoewel deze cisterne in een later stadium binnenin het opgaand muurwerk gebouwd werd, bevatte deze hetzelfde baksteenformaat. Op basis hiervan kan worden besloten dat er praktisch geen noemenswaardig tijdsinterval was tussen de bouw van de desbetreffende woonentiteit en de plaatsing van deze wateropslagtank.

De cisterne moet hierbij overwelfd zijn geweest door middel van een noord-zuid georiënteerd tongewelf, gezien de nog resterende aanzet dat ervan werd teruggevonden. Het overgrote gedeelte van dit gewelf was dientengevolge al ingeklapt tijdens vroegere sloopwerkzaamheden.

Afb. 7: Detailopname van de aangetroffen cisterne

Binnenin de cisterne is het opgaand muurwerk, evenals het vloemiveau, besmeerd met een solide cementlaag. Het aangetroffen Spoor 27 deed hierbij vermoedelijk dienst als kolk, werkend volgens het principe van communicerende vaten, waardoor het vuile bezinksel in deze cisterne eenvoudig kon verwijderd worden (cfr. Afb. 8). Deze theorie wordt ondersteund door het feit dat deze kolk net op het diepste punt van deze cisterne gelegen is *fie.* 19,34m + NAW)

Afb. 8: Detailopname van de aangetroffen kolk (Spoor 27)

Tijdens het uitgraven van deze cisterne kwamen tal van vondsten tevoorschijn: onder hen een Belgische nummerplaat, code 4791.L opgeheven in 1976 en in toenmalig bezit geweest van een reeds overleden persoon uit Arlon¹⁰, een stuk plastic tandenborstelsteel, en tal van (quasi) volledig flessenmateriaal met opschriften Looza, Sprite, Westmalle, Op-Ale, Bacchus/Baasrode en Sweppes. Het is dan ook overduidelijk dat deze cisterne vrij recentelijk moet zijn gedempt, vermoedelijk omstreeks de jaren '50 of zelfs jaren '70/'80 van vorige eeuw.

¹⁰ Met dank aan de Politiezone AMOW voor het vrijgeven en meedelen van deze informatie.

HET BIJGEBOUW (?) UIT 1890-1949/1982

Op basis van zijn oriëntatie en ligging ten opzichte van de hierboven beschreven woonentiteit, kan een mogelijk (gelijktijdig) bijgebouwtje in zuidelijke hoek worden onderscheiden. De basis voor de interpretatie van deze structuur als bijgebouw, ligt in het feit dat onderhavig bijgebouw lichter van structuur is, en er bovendien weinig tot geen sprake is van een solide onderbouw en/of fundering.

Specifiek gezien hebben we te maken met een rechthoekig en gestructureerd gemetseld spoor van 90cm bij 70cm, waarvan de gebruikte bakstenen een vast formaat hebben van 20cm (lang) x 8cm (breed) x 6cm (hoog). Als metselspecie gebruikte men grof zand, verrijkt met witte kalksteenspikkels.

De archeologische structuren die op deze rechthoekige bakstenen structuur toekomen zijn enerzijds (1) een compacte; harde gecementeerde laag, boordevol kleinere baksteenfragmenten, waarbij men als metselspecie grof zand gebruikte, verrijkt met witte kalkspikkels (beschreven als Spoor 5). Deze laag was vanaf het ingetekende niveau (omzeggens 20,00m tot 20,04m + NAW) ca. 9cm dik (cfr. Afb 9). Dit spoor sloot koud aan op de rechthoekige bakstenen structuur. (2) Anderzijds komt een lineaire structuur met onregelmatig, ongenivelleerd metselwerk toe op deze rechthoekige bakstenen structuur (beschreven als Spoor 7). Als metselspecie gebruikte men zwart zand, zonder bijmenging (geen kalksporen!). Net als Spoor 5 was deze structuur niet ingewerkt in de aangetroffen rechthoekige structuur (cfr. Afb. 9).

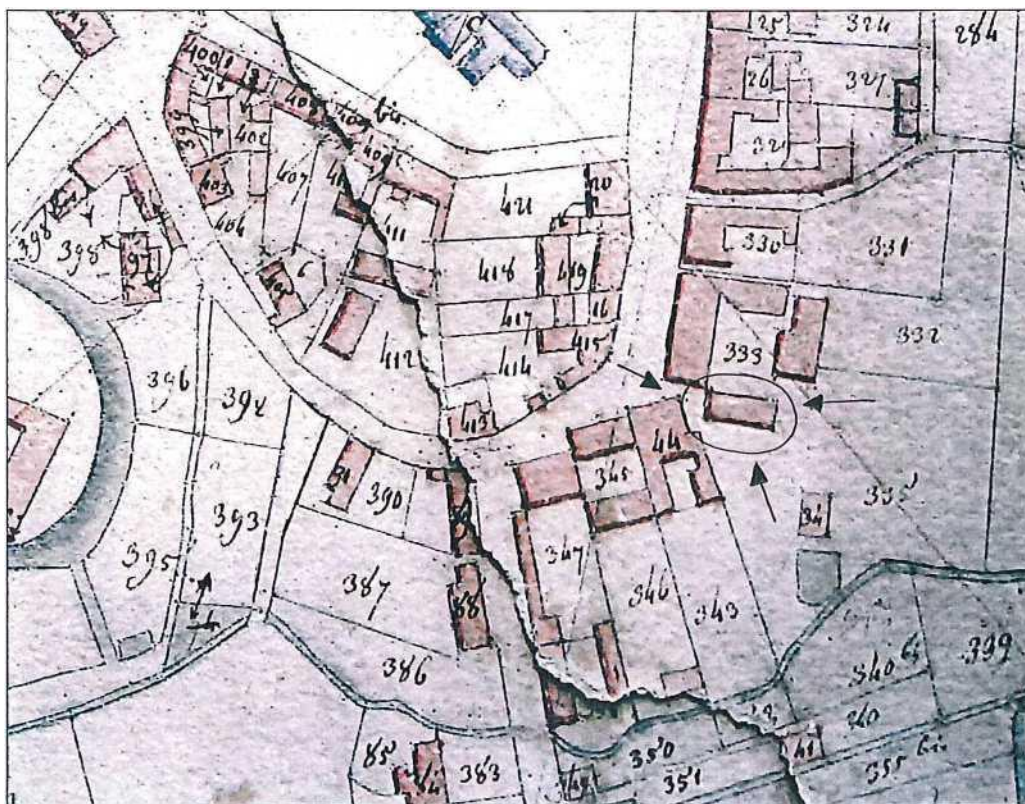

Afb. 9: Fotografische opname van het vermoedelijke bijgebouw
(rechtsonder Spoor 7, linksboven Spoor 5)

Als meest opmerkelijke vondst kan een complete en geëmailleerde knikker naar voren geschoven worden (zie Bijlage 2, Vondstenlijst, Vondstnummer 33). Deze met zoutglazuur voorziene knikker werd vlak naast dit mogelijke bijgebouw teruggevonden. Het hoeft geen betoog dat deze vondst qua menselijke activiteit [*i.c.* sport en spel) een mooie tastbare getuigenis nalaat!

4.1.2. Het woonhuis van fam. Temmerman/Decoster (1823-1890)

Aan de noordzijde van de aangelegde opgravingsput werden de muurresten gevonden van een bakstenen gebouw uit 1823-1890 (cfr. Afb. 3). De oudst teruggevonden melding van dit gebouw betreft een pictografische afbeelding uit het Primitief Kadaster, plan ‘Gulikers’ uit 1823 (cfr. Afb. 10). Hieruit valt af te leiden dat dit gebouw met zekerheid in 1823 bestond, hoewel het niet uitgesloten is dat dit gebouw reeds eerder opgetrokken werd. Deze gebouwstratuur was oost-west georiënteerd, en maakte onderdeel uit van een grotere woonentiteit, welke bekend was onder kadastraal nummer 333. Deze woonentiteit, blijft vanaf 1823 op verschillende kaarten afgebeeld staan; de (voorlopig) laatste pictografische afbeelding van dit gebouw is te zien op de kaart van P.C Popp uit ca. 1860.

Afb. 10: Uittreksel van het Primitief Kadaster, Plan ‘Gulikers’ met daarop de ligging van het aangetroffen gebouw (omcirkeld)

Volgens de eerste vaststellingen blijkt de aangetroffen bakstenen structuur een woonhuis te zijn geweest, welke omstreeks 1843-1846 in bezit was van de familie Temmerman (cfr. *supra*, voetnoot 3). Hoewel dit pand omstreeks 1856 in eigendom was van dhr. Decoster Franciscus^{11 12}, ‘belastingontvanger’ van beroep, bleef het gebouw onrechtstreeks in bezit van diezelfde familie. Franciscus Decoster was namelijk getrouwd met Marie-Madeleine Temmerman -dochter van-. Bovendien woonden zowel Franciscus als Marie-Madeleine samen met hun (schoon)broer Temmerman Benoit-Pierre, brouwer-cabaretière-landbouwer van beroep.

Toen Franciscus in 1873 overleed, erfde hun zoon Emiel Decoster het pand over, alwaar hij de brouwerstraditie voortzette. Hij was ongehuwd, had géén kinderen, en bleef er samenwonen met zijn zus. In latere instantie nam ook zijn nicht Stobbelaers haar intrek in het pand. In 1890 verkocht Mejuffrouw Domitila Temmerman een deel van hun eigendom aan de zusters Sint-Vincentius a Paulo, waarna de vermoedelijke afbraak van het betreffende pand geschiedde, en het recentste gebouw (cfr. *supra*) deels over de woonst van de fam. Temmerman/Decoster werd aangelegd¹³.

De aangewende bakstenen van dit gebouw hebben als baksteenfonnaat 21,5-22cm (lang) x 10,5cm (breed) x 5-5,5cm (hoog). De metselspecie van dit woonhuis bestaat uit grof zand met spikkels witte kalk. Het metselwerk was op verschillende plaatsen ongestructureerd van aard, waardoor het lijkt of de gebruikte steen gerecupereerd is van elders.

Onder de aangetroffen archeologische structuren bevond zich (1) een overwelfde beerput, (2) een bakstenen pijler, (3) een afvoergootje en (4) een bakstenen vloertje.

(1) De overwelfde beerput

Op horizontaal niveau is de aangetroffen beerput rechthoekig (2,14m bij ca. 5,40m), en noord-zuid georiënteerd (cfr. Afb. 3 & 11). Dientengevolge ligt de aangetroffen beerput haaks op de lengte-as van het aangetroffen gebouw. Grote blokken tongewelf, naast blokken asfalt (die verwijderd werden tijdens het manueel uitgraven van deze beerput), doen vermoeden dat het ooit aanwezige tongewelf (moedwillig?) is ingeklapt. Enkel de ingewerkte aanzet van dit oost-west georiënteerde tongewelf werd aangetroffen in het opgaand muurwerk van deze beerput¹⁴.

Net als de eerder beschreven wateropslagtank/cisteme was de binnenzijde van het opgaand muurwerk ook hier met een solide en (vochtafstotende?) cementlaag besmeerd.

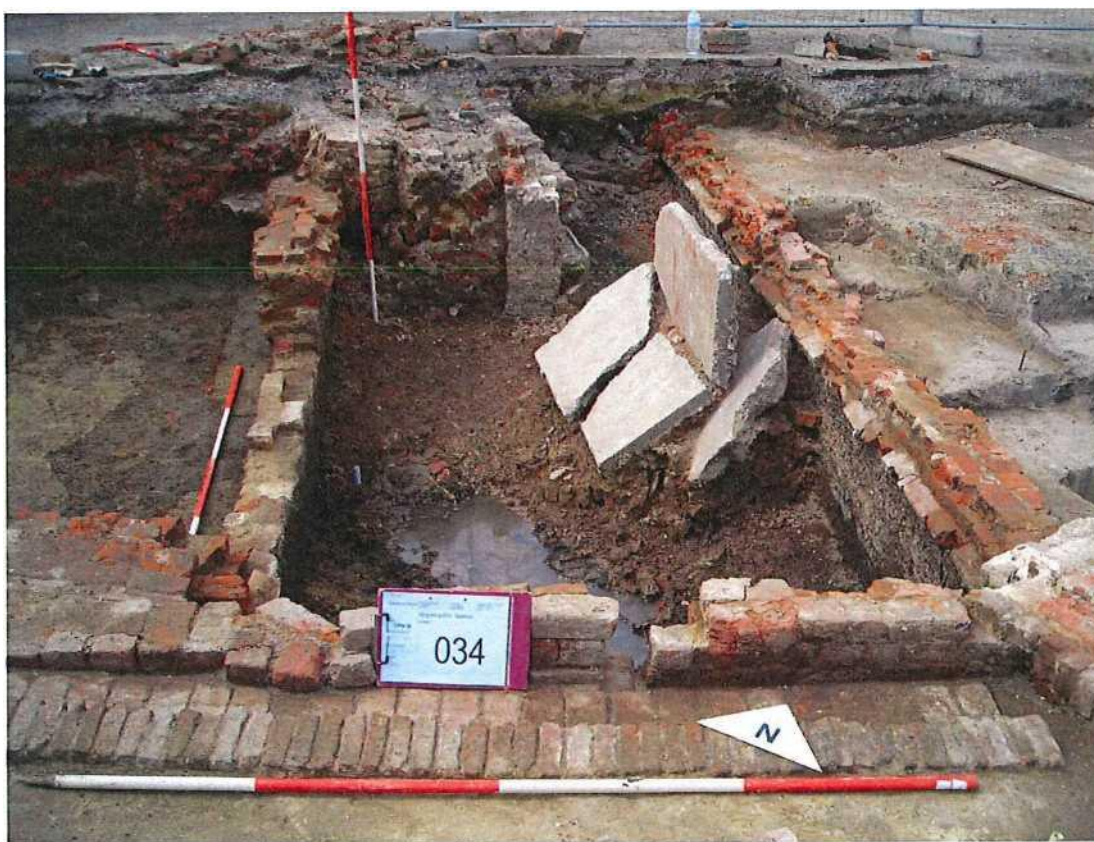
¹¹ Popp, Art. 1239, sectie B, kadastraal nummer 333.

¹² Bevolkingsregister Opwijk, met dank aan mevr. Brunhilde Verhavert & Lindemans, 1983. 271.

¹³ Bieseman 2001, 148-149.

¹⁴ De *in situ* liggende bakstenen van het tongewelf liggen kops en zijn elk ca. 20cm lang en ca. 5cm breed.

Meningen gaan op dat deze overwelfde ruimte tijdens de aanleg van het recentste gebouw (omstreeks 1890) moedwillig moet zijn vernield. In het noordprofiel werden immers twee verschillende lagen asfalt vastgesteld, waarvan de onderste laag asfalt vermoedelijk te koppelen valt aan een ander vastgesteld stuk asfalt in het gedocumenteerde werkvlak (op ca. 20,08m + NAW). Dit laatste gedocumenteerde stuk asfalt (beschreven als Spoor 14) zat geprangd tussen de hoek ‘cisteme/doorgaand muurwerk’ van het recentste gebouw, en liep hierbij voor een miniem stuk over het opgaand muurwerk van de aangetroffen beerput. Het feit dat het aangetroffen stuk asfalt dieper ligt dan de reconstrueerbare top van het tongewelf, en zelfs over het opgaand muurwerk van de beerput lijkt te gaan, is dan ook het sluitende bewijs dat dit woonhuis van de fam. Temmerman/Decoster omstreeks 1890 plaats moest maken voor de aanleg van het andere (lees: recentere) gebouw.

Afb. 11: Fotografische opname van de aangetroffen beerput, pijler, afvoergoot en vloertje

Tijdens het manueel uitgraven van de hierboven beschreven beerput kwamen tal van vondsten tevoorschijn: onder hen een plastieken PVC-buis (!), drie complete en bijna complete glazen flessen, twee drinkglasbodems en enkele kroonkurken. Het is dan ook overduidelijk dat deze beerput sporen herbergt van vroegere brouwersactiviteiten, en het daaraan gekoppeld nuttigen van bier.

Echter is het volstrekt onduidelijk hoe een recente plastieken PVC buis, onderin de beerputvulling terecht is gekomen. Kan hier uit afgeleid worden dat deze beerput dan ook zeer recentelijk moet zijn gedempt, misschien rond de jaren '50-'60 of zelfs de jaren '70-'80 van de vorige eeuw?

Ter hoogte van de hoek 'cisterne/doorgaand muurwerk' van het recentste gebouw, het aangetroffen fragment asfalt en het opgaand muurwerk van de beerput, werd tijdens de graafwerkzaamheden een mooie koperen munt van ca. 2,9cm doormeter aangetroffen, naast een quasi volledige pijp met inschrift (cfr. vondstenlijst, vondstnummer 48)¹⁵. Volgens de eerste voorzichtige vaststellingen zou het gaan om een munt van Filips IV, daterend uit de periode 1600-1660. De munt verkeert hierbij in uitzonderlijk goede staat, en is dientengevolge in afwachting voor conservatie en restauratie op het Vlaams Instituut voor Onroerend Erfgoed (afgekort VIOE) te Zellik- Brussel.

(2) Een bakstenen pijler

Tijdens het afrondend onderzoek op de hierboven beschreven beerput werd een bakstenen pijler aangetroffen (beschreven als Spoor 36; baksteenformaat 19x9x4cm; metselspecie: witte kalk), die merkwaardig genoeg in het midden van deze structuur (*i.e.* het midden van de korte zijde) lijkt te staan (cfr. Afb. 11, midden). Blijkens het ingestorte puin aan de westkant van deze pijler, is het goed mogelijk dat deze pijler diende om de druk van het gewelf extra op te vangen. Of er een direct verband te leggen is met het omgetrokken muurwerk in de onmiddellijke buurt (beschreven als Spoor 37; baksteenformaat 18x8x4,5cm; metselspecie: witte kalk) valt niet uit te sluiten.

(3) Een afvoergootje

Ten zuiden van de beerput werd een lineair aangelegd gootje vastgesteld (beschreven als Spoor 28 & 29). Dit gootje is ca. 20cm breed, en is volgens een gestimuleerde manier tegen het opgaand muurwerk van de beerput aangelegd. Getuige hiervan is het vrijwel unifonue baksteenfonnaat van Spoor 28 (9/9,5cm breed, 18/18,5cm lang), het uniforme baksteenfonnaat van de opgaande bakstenen van Spoor 29 (4/4,5cm hoog, 15/15,5cm lang, 6/6,5cm breed), en zijn solide metselwerk (*i.e.* grof zand met spikkels witte kalk).

De interpretatie als afvoergoot wordt hierbij ondersteund door de lichte hellingsgraad die deze structuur van west naar oost maakt¹⁶. Hierbij is mogelijk dat het afgevoerde

¹⁵ Helaas kon deze pijp en het aanwezige inschrift, voor ter perse gaan van dit intermediair rapport, nog niet bekeken worden door een volwaardig pijpspecialist. Dientengevolge houden we als datering eind 17/18^e eeuw aan.

¹⁶ De desbetreffende hellingsgraad bedraagt 8cm op een verloop van 2,80m.

(regen)water, via een smalle doorgang (cfr. pijl op opgravingsplan; Bijlage 5) in de ondergronds gelegen beerput liep (cfr. Afb. 11, rechts van fotobord).

(4) Een bakstenen vloertje

Onmiddellijk ten westen van de aangetroffen beerput, werd een bakstenen vloemiveau vastgesteld op ca. 20,17m + NAW. Het baksteenformaat van deze vloer bedroeg 15,5cm (lang) bij 7,5cm (breed); de gebruikte metselspecie bestond uit grof zand vermengd met spikkels witte kalk.

Of we hiemit mogen afleiden dat de gehele woonst van de fam. Temmerman/Decoster met een bakstenen vloer was voorzien, is onzeker. Het gaat hier immers om een aanzet van, zonder dat in deze hoek verdere resten van een bakstenen vloemiveau zijn aangetroffen (cfr. Afb. 11, midden links).

4.1.3. Een (zand?)stenen structuur (l T718^e eeuw?)

Tijdens het onderzoek van Vlak 3/Werkput 1 werden grote witgrijze (zand?)stenen aangetroffen. Gezien hun ligging ten opzichte van elkaar (in kruisvorm) spraken deze stenen reeds vanaf het begin tot de verbeelding. Over hun aard en functie blijft het echter tot op het eigenlijke moment van publicatie gissen.

Op het eerste zicht zou men deze stenen kunnen aanzien als een onderbouw van een mogelijke structuur (cfr. Afb. 3 & 12). De reden hiervan is drieledig: (1) de stenen zijn gelegen op eenzelfde zandstenen bedding en/of onderbouw (ter versteviging?);

(2) er kan een N-NW/Z-ZO georiënteerde hoofdas onderscheiden worden; (3) de top van al deze aangetroffen (zand?)stenen ligt tussen ca. 19,90m + NAW en 20,00m + NAW (een quasi horizontaal vlak dus).

Stratigrafisch gezien ligt deze (zand?)stenen structuur onder de zuidoostelijke hoek *[ie. korte zijde]* van het eerder beschreven woonhuis van de familie Temmerman/Decoster. Dientengevolge is de aangetroffen (zand?)stenen structuur als ouder dan 1823 te interpreteren (cfr. *supra*, paragraaf 4.1.2. & Afb. 12).

Het muurwerk van het woonhuis is ter hoogte van de overkruising nog tot twee baksteenlagen dik, en ligt op een fijne ca. 10cm dikke lichtbruine laag. Deze lichtbruine laag wordt als stabiliserende onderlaag voor deze muur geïnterpreteerd en is op zijn beurt gelegen op een zeer fijne donkergrijze laag. Deze laatste vernoemde donkergrijze laag ligt rechtstreeks op de (zand?)stenen onderbouw en wordt geïnterpreteerd als vullaag/leeflaag.

De zone omgeven door deze (zand?)stenen structuur bestaat uit een integraal donkergrijsbruin/lichtbruin-groen gevlekte laag met een brokkelige textuur. Deze laag¹⁷

¹⁷ De top van het muurwerk ligt ter hoogte van deze overkruising op ca. 20,14m + NAW; de top van de (zand?)stenen structuur op ca. 20,01m + NAW.

lag boordevol baksteenbrokjes en bevatte oa. 32 fragmenten geglaazuurd aardewerk, twee fragmenten gereduceerd gebakken aardewerk (waaronder één oortje), drie fragmenten steengoed, één geglaazuurde baksteen, twee geglaazuurde tegels en één fragment glas. Gekoppeld aan de twee teruggevonden fragmenten pijpenaardewerk is een mogelijke datering van deze (zand?)stenen structuur gelegen tussen ca. 1625 (het begin van het voorkomen van pijpenaardewerk) en ca. 1823 (vermoedelijke bouwdatum van het woonhuis van de familie Temmerman/Decoster). Verder onderzoek van het materiaal door oa. een aardewerkspecialist is echter vereist, en zal deze voorzichtige datering ofwel moeten bevestigen ofwel moeten bijsturen.

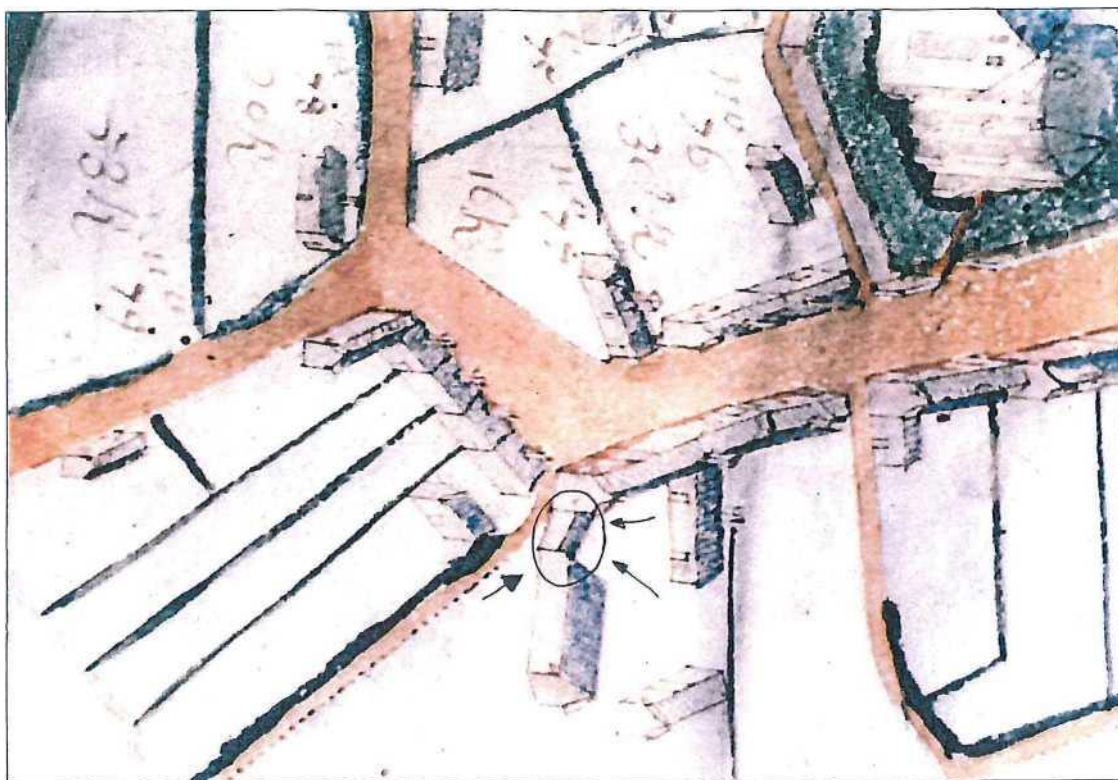

Afb. 12: Fotografische opname van de (zand?)stenen structuur & de overkruising woonhuis fam. Temmerman/Decoster-(zand?)stenen structuur (rechtsboven)

Momenteel kan de theorie neergelegd worden dat we hier mogelijk te maken hebben met één van de afgebeelde woonvertrekken/leefruimten (?), die afgebeeld staan op de Ferrariskaart (Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden; periode 1771-1777; schaal 1/11.520) en het Kaartboek uit 1725-1726 (Afb. 13 & 14). Afgaand op de ondiepe fundering door middel van (zand?)stenen, mag de stelling gevolgd worden dat het hierbij om een lichter gebouw gaat. Aangezien er geen houtresten zijn teruggevonden op de (zand?)stenen, bestond het gebouw vermoedelijk niet uit opgaand houtwerk.

Afb. 13: Uittreksel van de Ferrariskaart, (periode 1771-1777, schaal 1/11.520), met daarop de aanduiding van de vermoedelijke woonvertrekken (omcirkeld)

Afb. 14: Uittreksel van het Kaartboek 1725-1726, met daarop de aanduiding van de vermoedelijke woonvertrekken (omcirkeld)

4.1.4. Het aangetroffen houtwerk

Ter hoogte van Vlak 2/Werkput 1 kwam tijdens het archeologisch onderzoek een houten structuur te voorschijn (beschreven als spoor SI3), waarover op gebied van doel en functie menig woord nog niet gevallen is. Over zijn geaardheid en inplanting is daarentegen meer bekend.

Op horizontaal niveau is dit noord-zuid georiënteerde houtwerk ca. 20cm breed. Qua aard bestaat deze houten structuur uit twee taps naar elkaar toelopende houten planken zonder houten onderlaag (cfr. Afb. 16). De opgaande houten planken zijn hierbij aan weerskanten ca. 2cm breed, waardoor een holle ruimte werd gecreëerd, die in tweede instantie door middel van een compacte lichtbruine laag werd opgevuld (cfr. Afb. 15 & 16).

Afb. 15: Fotografische opname van de houten structuur & zijn verband met de nabijgelegen (zand?)stenen structuur + woonhuis van de fam. Temmerman/Decoster

Archeologische Opgraving in BPA Gasthuis te Opwijk K.F.M. VERELST -26-

De houten structuur werd verankerd door middel van opgaande houten palen van 4 tot 6cm diameter, die telkens op 1m van elkaar stonden en ieder tot ca. 60cm diep in de grond werden geheid. Opmerkelijk hierbij is dat de onderkant van twee aangetroffen palen mooi de onderkant van een kuil volgen (*i.e.* spoor 53 - vondstmateriaal in deze kuil kan worden aanzien als *terminus ante quem*), doch we nemen aan dat dit louter toevallig is, afgaande op de vaststelling dat niet alle paaltjes in deze kuil ingebed staan (cfr. Afb. 17). Dit bevestigt meteen ook het vermoeden dat deze paaltjes niet door middel van ingraven maar door middel van heien in de grond geslagen werden. Een opmerkelijke vaststelling in het geheel is, dat niet alle paaltjes mooi in het midden van deze houten structuur werden geheid, en dat ook door middel van aanwezige dwarspennen voor bijkomende stevigheid en stabiliteit werd gezorgd. Deze dwarspennen zijn horizontaal gelegen en gaan net onder de houten structuur door.

Afb. 16: Detailopname van de aangetroffen houten structuur

Na profielopname wordt duidelijk dat dit aangetroffen houtwerk van noord naar zuid afhelt, en hoogst waarschijnlijk de toenmalige geografie richting naburig beekdal volgde. Het verval bedraagt 40cm op een verloop van 3m, omzeggens 13cm per meter (wat overeenkomt met een hellingspercentage van ca. 13%). Echter is het volstrekt onduidelijk of deze structuur aanvankelijk bovengronds, dan wel ondergronds gelegen was.

Afb. 17: Fotografische opname van het aangelegd profiel ter hoogte van de houten structuur

Het grote aantal baksteen, (zand?)steen en aardewerk dat tussen de twee taps toelopende planken ingebed lag, is vermoedelijk te interpreteren als stortafval, dat zowel pal tegen, evenals deels op deze houten structuur gedumpt werd. De dumplaag die pal tegen de houten structuur lag, bevatte hierbij verbrand tot zwaar verbrand vondstmateriaal (afkomstig van een huisbrand?), waardoor deze laag, volgens de eerste vaststellingen, volledig los van deze houten structuur kan worden gezien. Het aangetroffen houtwerk was immers noch verkoold, noch verbrand, waardoor het materiaal dat in deze laag aangetroffen werd, hoogstwaarschijnlijk van elders afkomstig is. Hoewel er dus geen oorzakelijk verband bestaat tussen deze verbrande dumplaag en het aanwezige houtwerk, belet dit echter niet dat de vondsten uit deze laag de houten structuur in de tijd kunnen plaatsen.

Een mooi voorbeeld hiervan is een teruggevonden bodemfragment porselein met daarop het inschrift 'Boch Frères Keramis Medaille d'Or 1847' (cfr. Vondstnummer 82 & Afb. 18). Op basis van dit inschrift, kan immers opgemaakt worden dat de balk nooit vóór deze datum kan zijn aangelegd. Echter kan een aangetroffen randfragment geglazuurd aardewerk, welke tussen de taps geplaatste houten balken werd teruggevonden, de datering van deze houten structuur richting 16^e tot en met 18^e eeuw duwen (cfr. Bijlage 2: Vondstnummer 84, Vondstenlijst). Op basis van de typische knik die dit type aardewerk maakt (ter hoogte van de overgang dekselgeul-oor) werd dit fragment beschreven als papkom, gebruikt tijdens bovenvermelde periode.

Afb. 18: Detailopname van een aangetroffen fragment porselein ¹⁸

Qua doel en functie gaan verschillende interpretaties de ronde. (1) Kan deze houten structuur namelijk als fundering worden aanzien, afgaand op de aanwezige baksteemestanten die (*in situ!*) bovenop deze balk werden aangetroffen? En indien deze structuur werkelijk diende ter fundering, mogen we dan denken aan een schuurtje of stalling? (2) Of zou het om een afvoergoot kunnen gaan, op basis van het verval (cfr. *supra*) dat dit houtwerk maakt? Deze tweede interpretatie is echter dubieus: waarom zouden de toenmalige bewoners dan in het midden van een vermoedelijke goot houten palen slaan (wat de waterafvoer geheel zou belemmeren), die op hun beurt nog eens vrij diep in de onderliggende bodem werden geheid?

Bovendien is er geen enkele zekerheid omtrent het aangetroffen houtwerk in relatie tot de andere nabijgelegen structuren. De houten balk staat immers noch in verbinding met de eerder aangetroffen (zand?)stenen structuur, noch in verbinding met de verderop liggende korte zijde van het woonhuis van de familie Temmerman/Decoster. Hoewel hij in quasi rechte lijn naar de korte zijde van bovenvermeld woonhuis loopt kan hij echter nooit een rechtstreekse verbinding met deze stenen structuur hebben gehad, en wel op basis van volgende reden: (1) de woonst van de familie Temmerman/Decoster ligt namelijk op de (zand?)stenen structuur en is dus duidelijk ¹⁸

¹⁸ Het inschrift 'Boch Frères Keramis' verwijst naar een fabriek te La Louvière, welke in 1841 opgericht werd door Victor Boch.

jonger; (2) hieruit volgt dat indien de houten structuur in verbinding stond met deze woonst, deze nooit kan zijn vergraven door een structuur die ouder van datum is.

Houtwerk en woonst zijn dus absoluut los van elkaar te zien. Meer zelfs: de houten structuur houdt net voor de (zand?)stenen structuur op te bestaan. Opmerkelijk hierbij is het feit dat het laatste opgaand paaltje (beschreven als Spoor 5 en het dichtst tegen de zandstenen structuur staand), het enige paaltje van de rij is, welke niet op ca. 1m van zijn voorganger werd ingepland. Ook een verband tussen de houten structuur en de (zand?)stenen structuur is er klaarblijkelijk niet.

Daarom is het aanbevelenswaardig om de genomen houtmonsters dendrochronologisch te laten onderzoeken aan de Universiteit Gent (meer specifiek door Kristof Haneca). Indien dit dendrochronologisch onderzoek namelijk goede kansen biedt tot absolute datering van dit houten vakmanswerk, is dit zeker, desondanks de hoge kostprijs, aan te raden! Bovendien moet men mogelijk dendrochronologisch onderzoek gekoppeld zien aan de resultaten van de voorafgaandelijke houtsoortanalyse. Dendrochronologisch onderzoek kan immers niet op alle houtsoorttypes uitgevoerd worden. Volgens de eerste vaststellingen in het veld, kan gedacht worden aan beukenhout afkomstig van regio Buggenhout Bos.

4.1.5. Een Middeleeuwse sracht en daaraan sekoppeld muurwerk?

Volgens de eerste vaststellingen afkomstig uit het proefsleuvenonderzoek uitgevoerd door de Afdeling Monumenten en Landschappen was er op de opgravingslokatie sprake van 'oudere structuren teragevonden in combinatie met grondsporen en in verschillende gelaagdheden'. Hierbij ging het volgens de Afdeling Monumenten en Landschappen vrijwel zeker om een gracht, waaruit gereduceerd gebakken aardewerk kwam, typisch voor de 13e tot de 15e eeuw. Tegen de gracht aan stond een bakstenen structuur die er duidelijk verband mee hield.

Gekoppeld aan de resultaten afkomstig uit dit definitieve onderzoek kan er helaas géén sprake zijn van een Middeleeuwse gracht met daaraan gekoppeld muurwerk. Toch is er geen al te grote vergissing begaan, afgaand op de naar beneden duikende gelaagdheden die in het geregistreerde Westprofiel van de voormalige proefsleuf te zien zijn (cfr. Afb. 19). Op het eerste zicht had het inderdaad gekund dat hier sprake was van een Middeleeuwse grachtstructuur, doch dit wordt tegengesproken door de vaststellingen die gebeurden in het vlak, en op basis van het recenter gedateerd muurwerk behorend tot de hierboven beschreven woonentiteiten. Zo blijken de aanwezige en naar beneden duikende gelaagdheden eerder te maken te hebben met het aanleggen (?) en opvullen van een quasi horizontaal werkvlak ten behoeve van de bouw van deze woonvertrekken. Hierdoor mogen deze naar beneden duikende gelaagdheden voorzichtig geïnterpreteerd worden als 18^e tot 19^e eeuwse vulpakketten, afgaand op het vastgestelde overwicht aan aangetroffen vondstmateriaal (cfr. *infra*).

Afb. 19: Fotografische opname van het aangelegde Westprofiel en zijn naar beneden duikende gelaagdheden

Onder deze naar beneden duikende gelaagdheden, zitten op hun beurt ‘Middeleeuws’ aandoende kuilen, die weliswaar geen verband houden met de erboven liggende lagen. De begrenzing/overgang tussen deze kuilen en de erboven liggende vulpakketten is namelijk te scherp begrensd (cfr. Afb. 20). Bovendien zijn er geen sporen van natuurlijke bodemvormingsprocessen tussen beide zones vastgesteld. Men kan er dus vanuit gaan dat het niveau met deze vermeende ‘Middeleeuwse’ kuilen, kan zijn afgetopt omstreeks eind 18^e en volle 19^e eeuw, tijdens de toenmalige aanleg van de nabijgelegen gebouwstructuren. Dientengevolge trad er ter hoogte van het niveau met de ‘Middeleeuws’ aandoende kuilen graafschade op (vanaf 19,30m + NAW). Hierin ligt meteen ook de mogelijke verklaring waarom er steeds enkele fragmenten Middeleeuws aandoend materiaal in deze hoger gelegen vulpakketten aangetroffen werden: deze fragmenten zijn hoogst waarschijnlijk vanuit deze dieper gelegen (en dus deels vergraven) grondsporen afkomstig, en zeggen dus absoluut niets over de datering van deze vulpakketten. In dit kader zijn de Middeleeuwse fragmenten aardewerk in secundaire context vervat, en als dusdanig te zien als contaminerend materiaal.

Afb. 20: Fotografische opname van de afgetopte 'Middeleeuws' aandoende kuilen in het geregistreerde Westprofiel

4.1.6. De kuilen van het 'Middeleeuwse' vlak

Zoals in vorige paragraaf reeds kort besproken werd, kwamen vanaf 19,30m + NAW tal van 'Middeleeuws' aandoende kuilen te voorschijn. Evenwel werden deze kuilen steeds samen met andere -meer amorfe en uiterst dubieuze- grondsporen ontdekt, zonder dat er hierbij een duidelijk samenhangend verband kon worden afgeleid. Onderzoek van de aanwezige grondsporen (door middel van coupering) leverde namelijk een enorm ingewikkeld patroon aan grondsporen en oversnijdingen op. De complexiteit was dermate hoog, dat het opstellen van een overkoepelende Marris Matrix -om aldus te komen tot het oudste spoor- quasi onbegonnen werk was¹⁹. Bovendien leverden sommige geplaatste coupes niet altijd het verwachte resultaat aan duidelijke oversnijdingen op, waardoor de betrouwbaarheid en degelijkheid van de opgestelde Marris Matrices (in bijlage) ver te zoeken is.

¹⁹ Een Harris Matrix is een diagram ontwikkeld door de Britse Archeoloog Edward Cecil Harris (1973) om het onderzoek op (en interpretatie van) extreem complexe stratigrafieën te bevorderen. Hierbij worden de aangetroffen grondsporen zowel in ruimtelijke dimensie bekeken, als op het vlak van tijdsperiodisering.

Afb. 21: Representatief beeld van enkele kuilen samen met andere -meer amorse en uiterst dubieuze- grondsporen (Werkput 2 - Vlak 3)

De ontegensprekelijke vaststelling luidt dat de bodem van de onderzoekslocatie in de loop der tijd serieus vergraven werd. Hieruit vloeit voort dat het aangetroffen vondstmateriaal telkens in niet-zuivere contexten vervat zit, waardoor geen enkele definitieve uitspraak kan gedaan worden omtrent de aard en datering van deze diepst gelegen grondsporen. Meermaals werden grote aantallen geglazuurd aardewerk in combinatie met enkele fragmenten gereduceerd gebakken aardewerk aangetroffen (cfr. Bijlage 2, Vondstnummers 112, 120, 124, 129 en 153), waardoor een datering richting Middeleeuwen volledig geblokkeerd wordt.

Hoewel enkele kuilen, met daarin fragmenten pijpenaardewerk, de datering richting 17^e en zelfs 18^e eeuw duwen, werden effectieve 13de tot 15de eeuwse getuigenissen onder de vorm van gereduceerd gebakken aardewerk aangetroffen (cfr. Bijlage 2, Vondstnummers 61, 112, 120 en 153). Maar waar deze fragmenten gereduceerd gebakken aardewerk dan precies vandaan komen, blijft tot op het moment van publicatie een raadsel. Toch kunnen reeds verschillende hypothesen neergelegd worden, in de hoop dat er ooit een ontegensprekelijk bewijs zal worden gevonden: (1) Zijn er op deze onderzoekslocatie daadwerkelijk sporen van Middeleeuwse activiteit aanwezig geweest? (2) En zo ja, zijn deze sporen dan door later grondverzet ter plaatse (in de 17de of 18de eeuw) volledig vernietigd, waardoor het Middeleeuwse vondstmateriaal uit zijn oorspronkelijke context werd gerukt? (3) Of is het Middeleeuwse materiaal dan toch van elders afkomstig (bijvoorbeeld de Borchtsite),

en door grondverzet in latere tijden (17^e/18^e eeuw) op deze plek gedumpt? Alleszins voldoende vragen, die stof tot verdere discussie en/of verder onderzoek kunnen zijn.

Toch laat de huidige stand van onderzoek ons toe om er enkele constanten binnen deze grote wirwar aan sporen uit te filteren: namelijk (1) de aanwezigheid van acht rechthoekige stortkuilen met vergelijkbare afmetingen en vulling, (2) de aanwezigheid van enkele kleinere ovale kuilen met sporen van vivianiet, en (3) de aanwezigheid van enkele lineaire sporen van ca. 1 tot 1m20 breedte.

Onderstaande opsomming zal dan ook pogen om deze constanten iets meer in detail uit te werken.

(1) De aanwezigheid van stortkuilen met vergelijkbare afmetingen en vulling

In de diepst aangelegde vlakken werden tijdens dit archeologische onderzoek in totaal acht rechthoekige stortkuilen teruggevonden. Deze stortkuilen hebben vergelijkbare afmetingen - gelegen tussen minimaal 1,20m breedte en maximaal 2,30m lengte-, en bevatten telkens eenzelfde egale vulling en eenzelfde gamma aan vondstmateriaal (elf. Afb 22).

Het gros van de aangetroffen stortkuilen zijn op enkele uitzonderingen na komvormig aangelegd²⁰, en vertonen na profielopname een tamelijk vlakke en ondiep gelegen onderkant (variërend van 10cm tot 68cm onder het aangelegde vlak) (cfr. Afb. 23).

Opmerkelijk zijn de grote aantallen verbrande leem- en/of verbrande kleibrokken die deze kuilen opleverden. Op sommige fragmenten verbrande leem en/of klei konden zelfs negatiefsporen van stro afgeleid worden, waardoor de interpretatie van deze kuilen richting stortkuilen (afvalkuilen?) voor onder andere verbrand bestreken muurwerk geduwd wordt. Mogelijk werden deze kuilen dus aangelegd om het afval van (een) huisbrand(en) (met de daarbijhorende verbrande bepleistering) te kunnen dumpen.

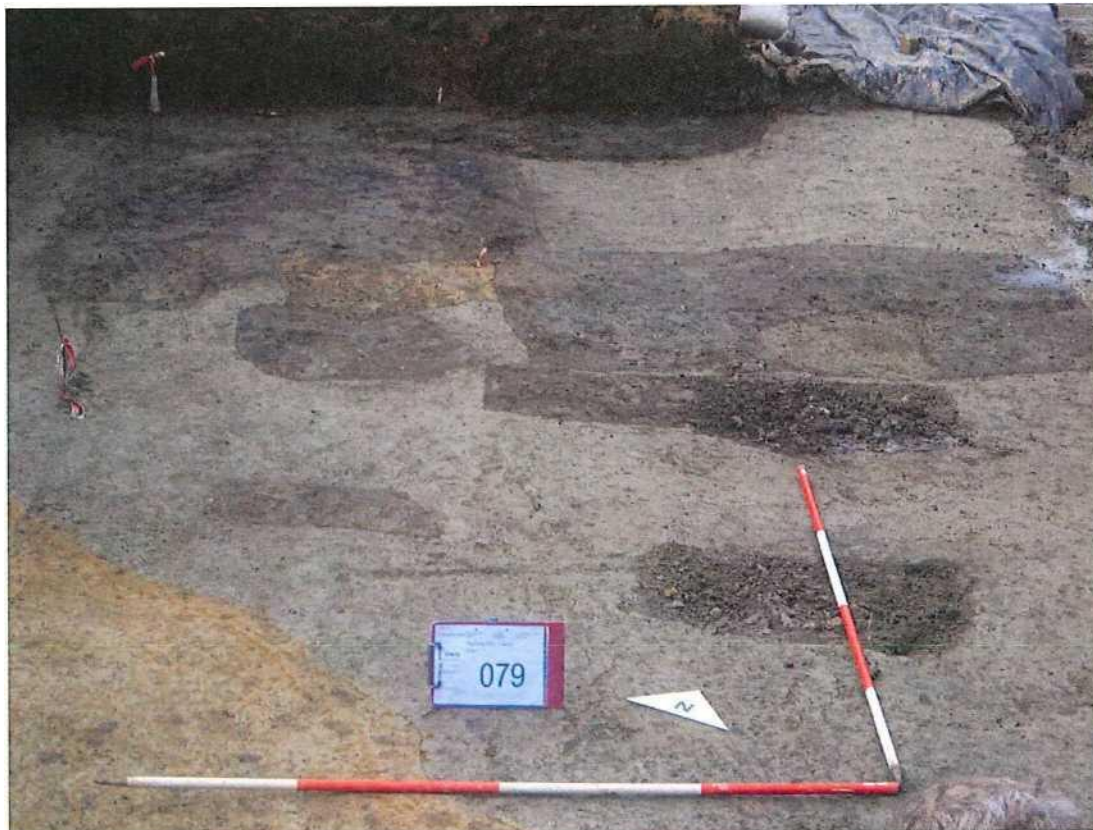
De fragmenten verbrand bot, die tijdens het onderzoek op één van deze stortkuilen aangetroffen werden (cfr. Spoor 60, Werkput 1 - Vlak 9, Vondstnummer 61), ondersteunen hierbij de theorie van het dumpen van afval afkomstig van (een) mogelijke woningbrand(en). Bovendien wijzen fragmenten (zand?)steen, baksteen, houtskool en één sporadisch aangetroffen fragment leisteen²¹, op eenzelfde mogelijke koppeling: namelijk het opruimen en dumpen van huisbrandafval.

Het grote gamma aan vondstmateriaal dat uit deze kuilen tevoorschijn kwam varieert van fragmenten pij paardewerk, over geglazuurd aardewerk en porselein, tot zelfs gereduceerd gebakken aardewerk en steengoed. Op basis van het feit dat het gereduceerd gebakken aardewerk en steengoed telkens in secundaire contexten vervat

²⁰ Een uitzondering op de regel zijn Spoomummer 7 van Werkput 2 - Vlak 4, en Spoomummer 53 van Werkput 1 - Vlak 11. Beide sporen zijn namelijk getrap aangelegd in plaats van komvormig.

²¹ Het fragment leisteen werd aangetroffen tijdens het onderzoek van Spoor 53 (Werkput 1 - Vlak 11, Vondstnummer 153).

zit (cfr. *suprd*), en op basis van het feit dat het karakteristieke pijpvaardewerk pas rond 1625 in omloop komt, kan een 17^e tot zelfs 18^e eeuwse datering voor deze stortkuilen 22 vooropgesteld worden .

Afb. 22: Representatief beeld van twee aangetroffen stortkuilen
(Vlakoverzicht Sporen 3 & 7; Werkput 2 - Vlak 4)

Dat deze kuilen -soms in laatste instantie- mooie metalen objecten opleverden staat buiten kijf. Zo bevatte Spoor 3 (Werkput 2 - Vlak 4; Vondstnummer 126) een metalen puntbeschermer van een houten stok; Spoor 7 (Werkput 2 - Vlak 4, Vondstnummers 124 & 144) twee koperen munten van Filips II, daterend uit de periode 1580-1586^{22 23}; en Spoor 53 (Werkput 1 - Vlak 11; Vondstnummers 137 & 159) een complete muurhaak, naast fragmenten van een hoefijzer en een pan.

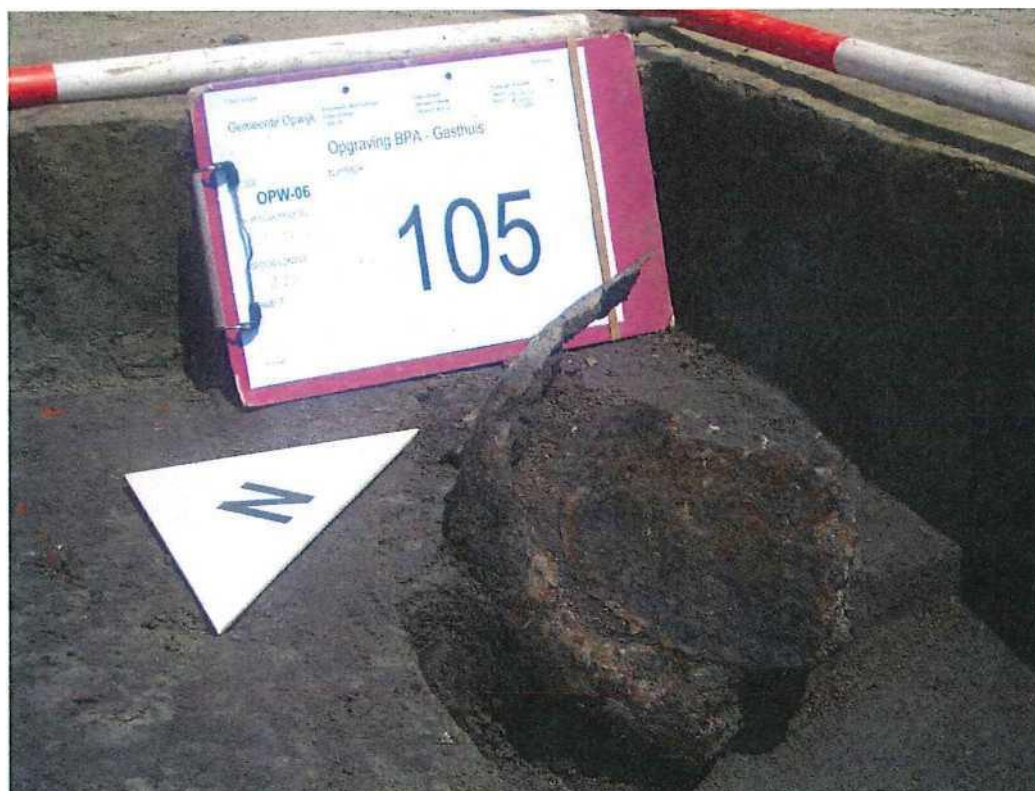
Vooraf deze pan blijkt een unieke vondst binnen Vlaanderen te zijn gezien het hier, volgens insiders, de tweede maal betreft, dat zulk een object tijdens opgravingen aangetroffen wordt (cfr. Afb. 24). Gezien de enorme schat aan informatie dat deze vondst (samen met de andere metaalvondsten) kan opleveren, zijn deze ter restauratie en conservatie aangeboden bij het Vlaams Instituut voor Onroerend Erfgoed (afgekort VIOE) te Zellik-Brussel.

²² Deze datering wordt bovendien bevestigd door de aangetroffen koperen munten met datering 1580 en 1586 (cfr. *infra*).

²³ Na de eerste uitgevoerde labo-analyses kon men de recentste munt (meer specifiek deze uit 1586; Vondstnummer 144) koppelen aan de slagplaats Maastricht.

Afb. 23: Representatief beeld van een dmv. kwadrantenmethode gecoupeerde stortkuil
(Spoor 60; Werkput 1 - Vlak 9)

Afb. 24: De aangetroffen resten van een metalen pan
(Spoor 53; Werkput 1 - Vlak 11)

(2) De aanwezigheid van enkele kleinere ovale kuilen met sporen van vivianiet

Los van de hierboven beschreven stortkuilen, werden tal van kleinere ovale kuilen aangetroffen (cfr. Afb. 25).

Als mooiste voorbeeld kunnen de Sporen 14, 15 en 63 van Werkput 2 - Vlak 3 naar voor geschoven worden (niveau vlak 3 op ca. 19,14m + NAW). Ze werden op vrij korte afstand van elkaar (lees: geclusterd) aangetroffen, en schijnen allen eenzelfde vulling te bevatten, meer specifiek een egaal donkerbruin-grijs pakket met brokken glauconiet, spikkels houtskool en baksteen. Bovendien leverde het vulpakket van iedere spoor telkens lichtblauwe tot donkerblauwe spikkels op. Al gauw bleek het om de aangetroffen restanten van *Vivianiet* te gaan. *Vivianiet*, met chemische formule $\text{Fe}_3(\text{TCLj})_2\text{SLLO}$ en genoemd naar de Britse mineraloog J.G. Vivian, valt hierbij te aanzien als gehydrateerd ijzerfosfaat, welke dicht bij het aardoppervlak kan ontstaan in zuurstofarme -en dus uiterst natte- omstandigheden²⁴. Zo gauw het *Vivianiet* aan de buitenlucht wordt blootgesteld oxideert het ijzer, en krijgt het een lichtblauwe tot zelfs zwarte kleur.

Afb. 25: Fotografische opname van enkele ovale kuilen
(Spoor 14 & 63; Werkput 2 - Vlak 3)

²⁴ Bron: Internetsite 'Wikipedia'.

Sequentieel gezien zijn deze drie sporen quasi gelijktijdig aangelegd. De onderkant van iedere kuil werd respectievelijk op 20 tot zelfs 40cm onder het aangelegde vlak vastgesteld.

In tegenstelling tot de hierboven beschreven stortkuilen was het vondstmateriaal echter minder gevarieerd (cfr. Bijlage 2, Vondstnummers 67, 79, 80 en 81). Op basis van het grote overwicht aan gereduceerd gebakken aardewerk kan een datering richting Middeleeuwen vooropgesteld worden, al is het opmerkelijk dat het geglazuurd aardewerk ook hier in contexten met hoofdzakelijk gereduceerd gebakken aardewerk vervat zit. Dientengevolge kan ook hier de vraag gesteld worden wat geglazuurd aardewerk in een hoofdzakelijk Middeleeuwse context komt doen.

(3) De aanwezigheid van enkele lineaire sporen van ca. 1 tot 1m20 breedte

Enkele lineaire sporen kunnen als laatste constante in de rij beschreven worden²⁵. Het gaat hierbij telkens om sporen van ca. 1 tot 1m20 breed, waarvan de functie van diverse aard kan zijn (cfr. Afb. 26).

Afb. 26: Representatief beeld van een lineair spoor
(Spoor 12/29; Werkput 2 - Vlak 4)

²⁵ Cfr. Spoor 85 (Werkput 1 - Vlak 11) en Spoor 12/29 (Werkput 2 - Vlak 4).

Zo werd Spoor 85 van Werkput 1 - Vlak 11 beschreven als een ca. 32cm diepe afgeplatte gracht, waarvan de onderkant werd vastgesteld op 18,92m + NAW. Zijn egaal lichtgrijs/grijze vulling bevatte kleinere fragmentjes baksteen, en was zowel op horizontaal evenals verticaal niveau zeer vaag te zien. Buiten de aangetroffen fragmentjes baksteen was zijn vulling vrij schoon. Volgens de opgestelde Harrismatrix behoort dit spoor, samen met spoor 77, tot één der oudsten in deze hoek (cfr. Bijlage 7, Harris Matrices).

Spoor 12/29 van Werkput 2 - Vlak 4 werd daarentegen beschreven als een afgeplatte kuil van ca. 34cm diep (onderkant vastgesteld op 18,50m + NAW)²⁶. Zijn donkerbmin-lichtbruin gevlekte vulling bevatte -net als de eerder beschreven rechthoekige stortkuilen (cfr. *supra*)-fragmenten verbrande leem/klei, baksteenbrokken en houtskoolspikkels.

Op basis van zijn duidelijk overwicht aan gereduceerd gebakken aardewerk²⁷ zouden we ook hier te maken kunnen hebben met een Middeleeuwse context, wat echter door de vondst van enkele fragmenten geglazuurd aardewerk en één fragment porselein totaal tegengesproken wordt.

²⁶ De reden van opsplitsing van dit spoor in Spoomuninier 12 en 29 ligt in het feit dat dit spoor onderhevig is geweest aan het natuurlijke bodemproces van ijzeruitspoeling. Hierdoor kreeg de bodem ten opzichte van zijn directe omgeving een andere kleur (zie ook Afb. 22, linksonder en Afb. 26, midden rechts), waardoor dit spoor aanvankelijk als twee aparte en tegen elkaar liggende deelsporen werd omschreven.

²⁷ Cfr. Bijlage, Vondstnummers 127, 131, 132, 133 en 134. In totaal gaat het om 33 fragmenten gereduceerd gebakken aardewerk, hoogstwaarschijnlijk toe te schrijven aan één en dezelfde kookpot, te dateren omstreeks het begin van de 13e eeuw.

5. Samenvatting & Conclusies

In opdracht van de Gemeente Opwijk werd een archeologische opgraving, definitieve fase, uitgevoerd in Bijzonder Plan van Aanleg Gasthuis (afgekort BPA Gasthuis) te Opwijk. Aanleiding tot het onderzoek vormde het inrichtingsplan voor een deel van het historisch centrum van Opwijk.

Het terrein waar het archeologisch onderzoek heeft plaats gevonden, was geasfalteerd (parking) en is ongeveer 18,5 bij 9m groot. De opgravingslocatie ligt ter hoogte van de bocht Marktstraat/Gasthuisstraat, en wordt in ruimer kader omsloten door de Asbeek ten zuidoosten, de hoek Fabriekstraat/Ringlaan ten noorden en de Marktstraat ten westen.

Het onderzoek was een rechtstreeks gevolg van een eerder uitgevoerd onderzoek in dit plangebied, en vond plaats van 2 mei tot en met 9 juni 2006 onder leiding van projectarcheoloog Kristof Vereist. Ter hoogte van het bestaande jeugdhuis Nijdrop (perceel 334k) werden immers ‘oudere structuren teruggevonden in combinatie met grondsporen en in verschillende gelaagdheden’. Het ging volgens Afdeling Monumenten en Landschappen vrijwel zeker om ‘een gracht, met daarin een kuil met houten beschoeiing’. Uit de gracht kwam enkel gereduceerd gebakken aardewerk tevoorschijn, typisch voor de 13e tot de 15e eeuw. Tegen de gracht aan stond een bakstenen structuur die er duidelijk verband mee hield. Helaas werd er tijdens dit definitieve archeologische onderzoek géén Middeleeuws muurwerk, noch een Middeleeuwse gracht aangetroffen. Daarentegen werden echter wel tal van gebouwstmcturen en grondsporen uit de Nieuwe Tijd aangesneden.

Volgens de eerste onderzoeksresultaten omslaat het gros van de aangetroffen *archaeologica* de periode eind 16e eeuw tot en met de 19e/20e eeuw. Hoewel dit echter volledig in tegenspraak is met de oorspronkelijke verwachting, is er absoluut géén sprake van een regelrechte teleurstelling en/of tegenvallend resultaat.

Het opgravingsteam vond namelijk muurwerk terug van vermoedelijk drie verschillende bakstenen gebouwen. Oud-kaartmateriaal, naast bronmateriaal, laat ons met zekerheid toe om één ervan te koppelen aan de periode 1823-1890, en vermoedelijk één tot twee ervan aan de periode 1890-1949/1982.

Daarnaast werd een voor Vlaanderen vrij uitzonderlijke (zand?)stenen structuur aangetroffen, die op het moment van publicatie als onderbouw van een lichter gebouw wordt aanzien. Het is mogelijk dat we hier te maken hebben met één van de woonvertrekken en/of leefruimten (?), die afgebeeld staan op de Ferrariskaart (Kabinetskaart van de Oostemijkse Nederlanden; periode 1771-1777; schaal 1/11.520) en het Kaartboek uit 1725-1726.

Bovendien kwam tijdens het archeologisch onderzoek een houten structuur te voorschijn. Het doel en de functie ervan zijn op dit moment een open vraag. Verschillende interpretaties worden er dan ook aan gekoppeld. Daarenboven is er geen enkele zekerheid omtrent het in relatie staan met andere nabijgelegen

gebouwstrachten. De houten balk staat immers noch in verbinding met de eerder aangetroffen (zand?)stenen structuur, noch in verbinding met de verderop liggende bakstenen structuur.

Daarom is het aanbevelenswaardig om de genomen houtmonsters dendrochronologisch te laten onderzoeken aan de Universiteit Gent (meer specifiek door Kristof Haneca). Indien dit dendrochronologisch onderzoek goede kansen biedt tot absolute datering van dit houten vakmanswerk, is dit zeker, desondanks de hoge kostprijs, aan te raden! Bovendien moet men mogelijk dendrochronologisch onderzoek gekoppeld zien aan de resultaten van de voorafgaandelijke houtsoortanalyse. Dendrochronologisch onderzoek kan immers niet op alle houtsoorttypes uitgevoerd worden. Volgens de eerste vaststellingen in het veld, kan gedacht worden aan beukenhout afkomstig van regio Buggenhout Bos.

Vanaf 19,30m + NAW kwamen tal van 'Middeleeuws' aandoende kuilen tevoorschijn. Evenwel werden deze kuilen steeds samen met andere -meer amorfe en uiterst dubieuze- grondsporen ontdekt, zonder dat er hierbij een duidelijk samenhangend verband kon worden gelegd.

Onderzoek van de aanwezige grondsporen (door middel van coupering) leverde namelijk een enorm ingewikkeld patroon aan grondsporen en o versnijdingen op. De complexiteit was hierbij dermate hoog, dat het opstellen van een overkoepelende Harris Matrix -om aldus te komen tot het oudste spoor- quasi onbegonnen werk was. Bovendien leverden sommige geplaatste coupes niet altijd het verhoopte resultaat aan duidelijke o versnijdingen op, waardoor de betrouwbaarheid en degelijkheid van de opgestelde Harris Matrices (in bijlage) ver te zoeken is.

De ontegensprekelijke vaststelling luidt dan ook dat de bodem van de onderzoekslocatie in de loop der tijd serieus vergraven werd. Hieruit vloeit voort dat het aangetroffen vondstmateriaal telkens in niet-zuivere contexten vervat zit, waardoor geen enkele definitieve uitspraak kan gedaan worden omtrent de aard en datering van de diepst gelegen grondsporen. Meermaals werden grote aantallen geglazuurd aardewerk in combinatie met enkele fragmenten gereduceerd gebakken aardewerk aangetroffen, waardoor een datering richting Middeleeuwen volledig geblokkeerd wordt.

Hoewel enkele dieper gelegen kuilen, met daarin fragmenten pijp-aardewerk, de datering richting 17^e en zelfs 18^e eeuw duwen, werden effectieve 13^e tot 15^e eeuwse getuigenissen onder de vorm van gereduceerd gebakken aardewerk aangetroffen. Maar waar deze fragmenten gereduceerd gebakken aardewerk dan precies vandaan komen, blijft tot op het moment van publicatie een raadsel. Toch kunnen reeds verschillende hypotheses neergelegd worden, in de hoop dat er ooit een ontegensprekelijk bewijs zal worden gevonden: (1) Zijn er op deze onderzoekslocatie daadwerkelijk sporen van Middeleeuwse activiteit aanwezig geweest? (2) En zo ja, zijn deze sporen dan door later grondverzet ter plaatse (in de 17^e of 18^e eeuw) volledig vernietigd, waardoor het Middeleeuwse vondstmateriaal uit zijn oorspronkelijke context werd gerukt?

(3) Of is het Middeleeuwse materiaal dan toch van elders afkomstig (bijvoorbeeld de Borchtsite), en door grondverzet in latere tijden (1771/8^e eeuw) op deze plek gedumpt? Alleszins voldoende vragen, die stof tot verdere discussie en/of verder onderzoek kunnen zijn.

6. Literatuur

Bieseman, J. et al. 2001, *100 Jaren Opwijk*, Opwijk.

Internetsite 'Geo-Vlaanderen, Middenschale Kleurenorthofoto's': <http://geo-vlaanderen.agiv.be/geo-vlaanderen/kleurenorthofoto/>.

Internetsite 'Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 2.2., februari 2005': <http://www.sikb.nl/> (SIKB-homepage < Archeologie < KNA 2.2).

Internetsite 'Wikipedia': <http://nl.wikipedia.org/wiki/Vivianiet>.

'Kadaster': Opwijk 1^e Afd., sectie B, 2^e Blad, schaal 1:1000. Bijgehouden tot 1.1.2005.

Lindemans, J. J. R. M. 1983, *Geschiedenis der gemeente Opwijk*, Opwijk.

Popp, P.C, 1860. *Atlas cadastralparcellaire de la Belgique*, s.1.

S.n., 1725-1726, *Kaartboek*, s.1.

S.n., 1771-1777. *Ferrariskaart. Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden (schaal 1/11.520)*, s.1.

S.n., 1823. *Primitief Kadaster. Plan 'Gulikers'*, s.1.

S.n., 1843-1846. *Atlas der Buurtwegen {Atlas des Communications Vicinales de la Commune d'Opwijk. Arrondissement administratif de Bruxelles. Province de Brabant}*, Brussel.

S.n., 1949. *Survey Algemeen Plan Oorlogsvernielingen en Gevaarlijke Verkeerspunten gemeente Opwijk*, Opwijk.

7. Lijst van Afbeeldingen

Afb. 1: Locatiekaarten

Afb. 2: Ligging van de opgravingslokatie binnen Opwijk

Afb. 3: Luchtfoto van het recentste bakstenen gebouw (rechtsonder), het woonhuis van Temmerman/Decoster (links), en de (zand?)stenen structuur (midden boven)

Afb. 4: Detailopname van de aangetroffen muur- en funderingsresten

Afb. 5: Detailopname van het aangetroffen trapje en watertank

Afb. 6: Detailopname van de aangetroffen drinkbak

Afb. 7: Detailopname van de aangetroffen cisterne

Afb. 8: Detailopname van de aangetroffen kolk (Spoor 27)

Afb. 9: Fotografische opname van het vermoedelijke bijgebouw (rechtsonder Spoor 7, linksboven Spoor 5)

Afb. 10: Uittreksel van het Primitief Kadaster, Plan ‘Gulikers’ met daarop de ligging van het aangetroffen gebouw (omcirkeld)

Afb. 11: Fotografische opname van de aangetroffen beerput, pijler, afvoergoot en vloertje

Afb. 12: Fotografische opname van de (zand?)stenen structuur & de overkruising woonhuis fam. Temmerman/Decoster-(zand?)stenen structuur (rechtsboven) Afb.

13: Uittreksel van de Ferrariskaart, (periode 1771-1777, schaal 1/11.520), met daarop de aanduiding van de vermoedelijke woonvertrekken (omcirkeld)

Afb. 14: Uittreksel van het Kaartboek 1725-1726, met daarop de aanduiding van de vermoedelijke woonvertrekken (omcirkeld)

Afb. 15: Fotografische opname van de houten structuur & zijn verband met de nabijgelegen (zand?)stenen structuur + woonhuis van de fam. Temmerman/ Decoster

Afb. 16: Detailopname van de aangetroffen houten structuur Afb. 17: Fotografische opname van het aangelegd profiel ter hoogte van de houten structuur

Afb. 18: Detailopname van een aangetroffen fragment porselein Afb. 19: Fotografische opname van het aangelegde Westprofiel en zijn naar beneden duikende gelaagdheden

Afb. 20: Fotografische opname van de afgetopte ‘Middeleeuws’ aandoende kuilen in het geregistreerde Westprofiel

Afb. 21: Representatief beeld van enkele kuilen tezamen met andere -meer amorfe en uiterst dubieuze- grondsporen (Werkput 2 - Vlak 3)

Afb. 22: Representatief beeld van twee aangetroffen stortkuilen (Vlakoverzicht Sporen 3 & 7; Werkput 2 - Vlak 4)

Afb. 23: Representatief beeld van een dmv kwadrantenmethode gecoupeerde stortkuil (Spoor 60; Werkput 1 - Vlak 9)

Afb. 24: De aangetroffen resten van een metalen pan (Spoor 53; Werkput 1 - Vlak 11) Afb.

25: Fotografische opname van enkele ovale kuilen (Spoor 14 & 63; Werkput 2 - Vlak 3)

Afb. 26: Representatief beeld van een lineair spoor (Spoor 12/29; Werkput 2 - Vlak 4)

BIJLAGEN

Bijlage 1

Lijst met gebruikte afkortingen

Lijst met afkortingen

Opwijk BPA Gasthuis lijst met afkortingen

monstercode

BM	beerputmonster
MA	monster algemeen
MBOT	monster klein botmateriaal
MC14	monster C-14 datering
MCR	monster crematie
MD	monster dendrologie
MFF	fosfaatmonster
MHT	houtmonster
MHK	houtschool monster
MP	pollenmonster
MSCH	schelpenmonster
MZ	algemeen zadenmonster
MZO	monster onverkoolde zaden
MZV	monster verkoolde zaden

REC	recent
RPA	rij palen
RPG	rij paalgaten
RPK	rij paalkuilen
RPL	rij planken
SG	standgreppel
SS	spitspoor
SV	stortvondst
VG	vaste grond
VL	vlek/depressie
VR	vloer
VV	vlakvondst
WA	waterput
WG	weg
WI	waterput insteek
WK	waterput kern

or	oranje
rd	rood
wt	wit
zw	zwart
	substantie
gri	grind
hu	humus
kl	klei
le	leem
lss	löss
ve	veen
z	zand
zav	zavel
zkl	zware klei

interpretatie/aard spoor/ lagen /

vondstomstandigheden

AA	aanlegvondst
AAPR	aanleg profiel
AL	akkerlaag
BA	balk
BP	beerput/-kelder
BV	bouwvoor
CR	crematiegraf
DLT	doorlaat (door een muur)
DR	drain
EG	erfgreppel
EV	eerste versnijding
GA	gracht
GE	geul
GR	greppel
GT	goot
INH	inhumatiegraf
HA	haard
HG	huisgreppel
HU	hutkom
KG	kringgreppel
KEL	kelder

KL	kuil
KS	karrenspoor
LAT	latrine
LG	laag
LO	ophogingslaag
LS	stortlaag
LV	loopvlak
MI	muurinsteek
MR	muur
MST	mestkuil
ME?	Middeleeuwen?
MU	muuruitbraak
NV	natuurlijke verstoring
OK	onderkant
ON	onbekend/onzeker
OV	oven
PA	paal (intacte paal)
PAK	paal met paalkuil (intacte paal met
	grondspoor)
PG	paalgat (grondspoor voormalige paal)
PK	paalkuil (grondspoor voormalige
	paalkuil)
PPGK	grondspoor paalgat en paalkuil
PL	plank
PS	ploegspoor

insluitels

AS	as
AW	aardewerk
BOT	botmateriaal
BC	bouwceramiek
BK	baksteen
BR	brons
COP	coproliet
CR	crematie
FE	ijzer/oer
FF	fosfaat
GL	glas
HK	houtschool
HUTTELM	huttenleem
HT	hout
HU	humus
INH	inhumatie
KI	kiezel
LR	leer

MET	metaal/ijzerslakken
MG	mangaan
MST	mest
NS	natuursteen
OX	oxidatie
RED	reductie
SCH	schelpen
VERBR. LM/KL	verbrande klei/leem
VST	vuursteen

kleur

I	licht
d	donker
eg	egaal
sch	schoon
vl	vuil
zr	zeer
bg	beige
bl	blauw
br	bruin
gi	geel
gn	groen
gr	grijs

aard materiaal

AW	aardewerk
BOT	botmateriaal
BC	bouwceramiek
BK	baksteen
BPL	bepleistering
BR	brons
COP	coproliet
CR	crematie
DRN	drainagepijp
EI	keramieken ei
FE	ijzer/oer
FSD	flessendop
GL	glas
HK	houtschool
HUTTELM	huttenleem
HT	hout
INDET	ondefinieerbaar materiaal
INH	inhumatie
KNIKKER	knikker

KRK	(steengoed/zoutglazuur)
LEIS	flessenkurk/kroonkurk
LR	leesteen
MET	leer
MNT	metaal/ijzerslakken
MRL	munt
MRM	mortel
NMPL	marmer
NS	nummerplaat
PIJPAW	natuursteen
PL	pijpaardewerk
PORC	plaatje koper
SPD	porselein
STN	speld (koper)
TBL	(zand/kalk)steen
TGL	tandenborstel (plastiek)
VERBR. KL/LM	tegels
VRPL	verbrande klei/leem
	vloerplint

VST	vuursteen
-----	-----------

Bijlage 2

Vendstenlijst

Projectnaam: BPA Gasthuis Opwijk		Plaats: Opwijk		Controle: <i>yf/A \Jjpp</i> <i>k'xxzm</i>
Projectnummer: /		Gemeente: Opwijk		
Code: /	Jaar: 2006	Toponiem: Nijdrop		

Vondstnummer	Put	Vlak	Vak	Spoor	Monstercode	Profiel	Materiaal	Aantal	Tek. nr.	Datum	Opmerkingen
1	proefput	/	/	nvt	/	West	AW	1x	1	03-05	AW: 1x geglazuurd (oorfragment)
2	proefput	/	/	nvt	AAPR 0 -> 12m	West	AW, LR, SCH, GL	35x AW 2x LR 2x SCH 1x GL	1	03-05	AW: 30x geglazuurd 3x geoxideerd gebakken 2x Westerwald SCH: 1x mossel
3	proefput	/	/	nvt	MA	West	Erts, MET	/	1	04-05	Bepaling ertssoort, funderingsslaag (ijzerslakken + nagelkopje)
4	1	1	1	8	Puntvondst	/	AW	2x	2	04-05	AW: 1x geglazuurd
5	1	1	2	8	Puntvondst	/	GL	1x	2	04-05	
6	1	1	1	nvt	/	/	AW, GL, BOT	6x AW 3x GL 2x BOT	2	04-05	AW: 5x geglazuurd 1x gereduceerd gebakken (ME?)
7	1	1	2	nvt	/	/	AW, PORC, GL, BOT	4x AW lx PORC 1x GL 1xBOT	2	04-05	AW: 4x geglazuurd
8	1	2	1	nvt	/	/	AW	4x	2	04-05	AW: 4x geglazuurd
9	1	3	1	9	AA	/	AW	2x	2	05-05	AW: 1x geglazuurd 1x gereduceerd (ME?)
10	1	3	1	24	Puntvondst	/	AW	lx	2	05-05	AW: 1x geglazuurd
11	1	3	1	19	Puntvondst	/	PORC	lx	2	05-05	
12	1	3	1	19	Puntvondst	/	GL	1x	2	05-05	
13	1	3	1	AA	AA	/	AW, PORC, SCH	15x AW 4x PORC 1x SCH	2	05-05	AW: 14x geglazuurd 1x gereduceerd gebakken (ME?) SCH: 1x mossel

Projectnaam: BPA Gasthuis Opwijk		Plaats: Opwijk		Controle:
Projectnummer: /		Gemeente: Opwijk		
Code: /	Jaar: 2006	Toponiem: Nijdrop		

Vondstnummer	Put	Vlak	Vak	Spoor	Monstercode	Profiel	Materiaal	Aantal	Tek. nr.	Datum	Opmerkingen
14	1	7	/	AA	/	/	AW, BOT, LEIS	19x AW 3x BOT 1x LEIS	2	05-05	AW: 17x geglazuurd 2x gereduceerd gebakken (ME?) LEIS: 1x verbrande leisteen
15	1	7	/	44	Puntvondst	/	AW	1x	2	05-05	AW: 1x gereduceerd gebakken (ME?)
16	1	6-> 7	/	44	/	Ja	AW	6x	2	05-05	AW: 6x geglazuurd
17	proefput	/	/	nvt	AAPR 12 14m	West	AW, GL	12x AW 1x GL	1	05-05	AW: 7x geglazuurd 1x halfglazuur? 3x Westerwald
18	proef put	/	/	Onder Spoor 2	AAPR	West	AW, PORC, GL, SCH	16x AW 1 1x PORC 1x GL 1x SCH	1	05-05	AW: 16x geglazuurd SCH: 1x mossel
19	proefput	/	/	Onder Spoor 2	Puntvondst	West	AW, PORC	4x AW 2x PORC	1	08-05	AW: 4x geglazuurd
20	2	3	1	nvt	MA	/	STN (zandsteen/kalksteen?)	/	2	08-05	Monster ter bepaling van exacte steensoort
21	2	1	1	Opkuis Spoor 5	/	/	AW, PORC, GL, BOT	14x AW 5x PORC 1x GL 1xBOT	3	10-05	AW: 11x geglazuurd 3x Westerwald ?
22	2	1	1	Opkuis Spoor 5	/	/	AW, PORC, GL, SCH	7x AW 5x PORC 1x GL 1x SCH	3	10-05	AW: 5x geglazuurd 2x Westerwald? SCH: 1x mossel
23	2	1	1	18	AA	/	AW, DRN	15x AW 1x DRN	3	10-05	AW: 14x geglazuurd 1x gereduceerd gebakken? (ME?) DRN: totaalgewicht 69,93 gr
24	2	1	1	18	AA	/	AW, PORC, INDET	4x AW 5x PORC 1x INDET	3	10-05	AW: 4x geglazuurd

Projectnaam: BPA Gasthuis Opwijk		Plaats: Opwijk	Controle: /
Projectnummer: /		Gemeente: Opwijk	
Code: /	Jaar: 2006	Toponiem: Nijdrop	

Vondstnummer	Put	Vlak	Vak	Spoor	Monstercode	Profiel	Materiaal	Aantal	Tek. nr.	Datum	Opmerkingen
25	2	1	2	25	AA	/	PORC, GL, BOT	4x PORC 3x GL 4x BOT	3	10-05	
26	2	1	2	26	AA	/	TGL, VRPL	2x TGL 2XVRPL	3	10-05	Vloerplint in marmer
27	2	1	3	3,8	/	/	AW, GL, BOT	3x AW 1x GL 1xBOT	3	10-05	AW: 2x geglazuurd 1x Westerwald
28	2	1	1	24	Puntvondst	/	AW	1X	3	11-05	AW: 1x oxiderend gebakken
29	2	1	1	19	Puntvondst	/	AW	1x	3	11-05	AW: 1x geglazuurd
30	2	1	1	19	Puntvondst	/	BOT	1x	3	11-05	
31	2	1	1	19	Puntvondst	/	BOT	1x	3	11-05	
32	2	1	1	18Vu1	Puntvondst	/	BOT	1x	3	11-05	
33	2	1	1	19	Puntvondst	/	KNIKKER	1x	3	11-05	Volledige Knikker: museumobject!
34	2	1	1	18Vu1	Puntvondst	/	PIJPAW	1x	3	11-05	
35	2	1	1	23	AA	/	AW, PORC, GL, BOT, SCH, MRM, INDET	19x AW; 4x PORC 14x GL; 7x BOT 3x SCH; 2x MRM 1x INDET	3	11-05	AW: 17x geglazuurd 2x Westerwald SCH: 3x mossel
36	2	1	2	25	Puntvondst	/	GL	4x	3	11-05	
37	2	1	2	9,10	AA	/	AW, PORC, GL, BOT, SCH, MET, TGL, EI, FSD, KRK	1x AW; 1x PORC 34x GL; 9x BOT 1x SCH; 1x MET 7x TGL; 1xEI 3x FSD; 1x KRK	3	11-05	AW: 1x geglazuurd SCH: 1x mossel MET: 1x nagel EI: 1x keramieken broedei (om kippen beter te laten broeden)

Projectnaam: BPA Gasthuis Opwijk		Plaats: Opwijk		Controle:
Projectnummer: /		Gemeente: Opwijk		
Code: /	Jaar: 2006	Toponiem: Nijdrop		

Vondstnummer	Put	Vlak	Vak	Spoor	Monstercode	Profiel	Materiaal	Aantal	Tek. nr.	Datum	Opmerkingen
38	2	1	2	26	AA	/	GL, BOT, MET, TGL, NMPL, TBL, BPL	46x GL; 4x BOT 4x MET; 1x TGL 1x NMPL; 1x TBL 4x BPL	3	12-05	GL: 36x flessenglas (Sweppes, Looza, Sprite, Westmalle, Op- Ale, Bacchus/Baasrode) 2x drinkglas 8x vensterglas MET: 4x nagel NMPL: code 47911 opgeheven in 1976 en in toenmalig bezit van een reeds overleden persoon te Arlon TBL: plastieken tandenborstelsteel BPL: groene bepleistering
39	2	2	1	1Vu1	Puntvondst	/	PORC	2x	4	12-05	
40	2	2	1	1Vu1	Puntvondst	/	AW	3x	4	12-05	AW: 3x oxiderend gebakken
41	2	2	1	1Vu1	Puntvondst	/	BOT	1x	4	12-05	
42	2	2	1	1Vu1	Puntvondst	/	AW	1x	4	12-05	AW: 1x Westerwald
43	2	2	1	1Vu1	Puntvondst	/	AW	1x	4	12-05	AW: 1x geglazuurd
44	2	2	1	11	Puntvondst	/	AW	1x	4	12-05	AW: 1x geglazuurd
45	2	2	1	7	Puntvondst	/	PIJPAW	1x	4	12-05	PIJPAW: 1x pijpekopje
46	2	2	1	10	Puntvondst	/	PORC	2x	4	12-05	
47	2	2	1	/	AA	/	AW, PORC, GL, BOT, SCH, MET	11x AW; 5x PORC 2x GL; 3x BOT 2x SCH; 1x MET	4	12-05	AW: 9x geglazuurd • 1x Westerwald 1x gereduceerd gebakken (ME?) SCH: 2x mossel MET: 1x nagel
48	2	1	3	3	AA	/	AW, PIJPAW, MET, MNT	6x AW; 1x PIJPAW 2x MET; 1x MNT	3	15-05	AW: 6x geglazuurd PIJPAW: 1x pijpfragment met inschrift! MET: 2x nagel MNT: koperen munt Ellips IV (periode 1620-1670); potentieel museumobject!

Projectnaam: BPA Gasthuis Opwijk		Plaats: Opwijk		Controle: <i>f</i>
Projectnummer: /		Gemeente: Opwijk		
Code: /	Jaar: 2006	Toponiem: Nijdrop		

Vondstnummer	Put	Vlak	Vak	Spoor	Monstercode	Profiel	Materiaal	Aantal	Tek. nr.	Datum	Opmerkingen
49	2	1	3	30	AA	/	BOT	1x	3	15-05	BOT: 1x paardenkaak?
50	2	1	3	30	AA	/	AW, BOT	1x AW; 2x BOT	3	15-05	AW: 1x gereduceerd gebakken (ME!) (bodemfragment, gedraaid)
51	2	1	3	31	AA	/	AW, PORC, GL, BOT, MET, TGL; PVC (recent!)	8x AW; 4x PORC 1x GL; 1x BOT 2x MET; 1x TGL	3	15-05	AW: 8x geglazuurd MET: 2x nagel PVC: resten PVC-buis (recent)
52	2	1	3	31	AA	/	AW, GL, MET, TGL	7x AW; 22x GL 6x MET; 1x TGL	3	15-05	AW: 7x geglazuurd GL: 13x flessenglas (waarvan 3x compleet) 2x drinkglas; 1x vensterglas MET: 6x kroonkurk
53	2	1	3	3,29,28	AA	/	AW	23x	3	15-05	AW: 23x geglazuurd
54	2	1	3	3,29,28	AA	/	MET	1x	3	15-05	MET: 1x gietijzeren object (INDET)
55	2	1	3	Onder Spoor 2	Profiel	JA	AW	1x	3	15-05	AW: 1x geglazuurd
56	1	9	1	60	AA	/	AW	1x	4	16-05	AW: 1x gereduceerd gebakken (ME!) (randfragment)
57	1	9	1	64,68	AA	/	AW	1x	4	16-05	AW: 1x gereduceerd gebakken (ME!) (randfragment)
58	1	9	1	59	Coupe	JA	VERBR. LM/KL	5x	4	17-05	VERBR. LM/KL: totaalgewicht 15,82 gr
59	1	9	1	54Vu3	Coupe	JA	MET?	1x	4	17-05	MET: 1x INDET
60	1	9	1	54Vu2	Coupe	JA	AW	1x	4	17-05	AW: 1x gereduceerd gebakken (ME!) (randfragment)
61	1	9	1	60	Coupe	JA	AW, BOT, PIJPAW, STN, BK, VERBR. LM; VERBR. KL	12x AW; 3x BOT 1x PIJPAW; 10x STN; 7x BK 7X VERBR. LM 113X VERBR. KL	4	17-05	AW: 4x geglazuurd 8x gereduceerd gebakken (ME?) BOT: 3x verbrand bot PIJPAW: 1x fragment pijpesteeltje STN: totaalgewicht 580 gr BK: totaalgewicht 113,63 gr VERBR. LM/KL: totaalgewicht 2615 gr

Projectnaam: BPA Gasthuis Opwijk		Plaats: Opwijk		Controle: Av, r ^
Projectnummer: /		Gemeente: Opwijk		
Code: /	Jaar: 2006	Toponiem: Nijdrop		

Vondstnummer	Put	Vlak	Vak	Spoor	Monstercode	Profiel	Materiaal	Aantal	Tek. nr.	Datum	Opmerkingen
62	1	9	1	60	MZ	/	Bulkmonster	101	4	17-05	Bulkmonster zaden & vruchten-onderzoek
63	2	3	1	12	Puntvondst	/	AW	1x	5	18-05	AW: 1x geglazuurd
64	2	3	1	62	Puntvondst	/	VERBR. LM	1x	5	18-05	VERBR. LM: totaalgewicht 2,56 gr
65	2	3	1	17	Puntvondst	/	AW	1x	5	18-05	AW: 1x steengoed (fragment drinkbeker)
66	2	3	1	18	Puntvondst	/	VERBR. KL	1x	5	18-05	VERBR. KL: totaalgewicht 3,46 gr
67	2	3	1	63	Puntvondst	/	AW	2x	5	18-05	AW: 2x spatglazuur
68	/	/	/	/	Niet uitgedeeld!	/	/	/	/	/	/
69	1	9	1	64	Coupe	JA	AW, MET, VERBR. KL	2XAW; 2x MET 8X VERBR. KL	4	18-05	AW: 2x gereduceerd gebakken MET: 1x ijzerslak; 1x plaatje koper VERBR. KL: totaalgewicht 15,61 gr
70	1	9	1	64,70	Coupe	JA	AW, MET, VERBR. LM, VERBR. KL.	1x AW; 1XMET 5x VERBR. LM/KL	4	18-05	AW: 1x gereduceerd gebakken MET: 1x nagel VERBR. LM/KL: totaalgewicht 82,46 gr
71	1	9	1	64	MZ	/	Bulkmonster	5l	4	19-05	Bulkmonster zaden & vruchten-onderzoek
72	1	9	1	54Vu2	MZ	/	Bulkmonster	5l	4	19-05	Bulkmonster zaden & vruchten-onderzoek
73	1	9	1	64	Coupe, afschaven 2 ^e helft	/	AW, VERBR. KL	1x AW 28x VERBR. KL	4	19-05	AW: 1x geglazuurd VERBR. KL: totaalgewicht 544 gr
1A	1	9	1	70	Coupe, onder Spoor 64	JA	VERBR. KL	31x	4	19-05	VERBR. KL: totaalgewicht 416 gr
75	1	9	1	71	Coupe	JA	AW, VERBR. KL	1x AW 4x VERBR. KL	4	19-05	AW: 1x spatglazuur (oorfragment) VERBR KL: totaalgewicht 247 gr
76	1	9	1	69	Coupe	JA	AW, VERBR. LM	1x AW 1x VERBR. LM	4	19-05	AW: 1x gereduceerd gebakken (ME?) VERBR. LM: totaalgewicht 32,32 gr
77	1	9	1	69	Coupe, Puntvondst	JA	BOT	1x	4	19-05	

Projectnaam: BPA Gasthuis Opwijk				Plaats: Opwijk			
Projectnummer: /				Gemeente: Opwijk			
Code: /		Jaar: 2006		Toponiem: Nijdrop			

Controle:

Vondstnummer	Put	Vlak	Vak	Spoor	Monstercode	Profiel	Materiaal	Aantal	Tek. nr.	Datum	Opmerkingen
78	2	3	1	/	AA	/	AW, BOT, INDET	4x AW; 1x BOT 1x INDET	5	22-05	AW: 3x geglazuurd 1x slibglazuur (?)
79	2	3	1	15	Coupe	/	AW, MET	3x AW; 1x MET	5	22-05	AW: 2x gereduceerd gebakken 1x oxiderend gebakken MET: 1x nagel
80	2	3	1	63	Coupe	/	AW, BOT, STN, BK	9x AW; 1x BOT 2x STN; 4x BK	5	22-05	AW: 3x geglazuurd 6x gereduceerd gebakken (ME?) STN: totaalgewicht 93,87 gr BK: totaalgewicht 119, 89 gr
81	2	3	1	14	Coupe	/	AW	5x	5	22-05	AW: 1x geglazuurd 4x gereduceerd gebakken
82	1	3^ 10	/	19	AA Spoor 19	/	AW, PORC, BOT, PIJPAW, MET, SCH, BK, DRN, INDET	83x AW; 67x PORC; 1x BOT; 2x PIJPAW; 1x MET; 1x SCH 22x BK; 20x DRN; 4x INDET	3,2	23-05	AW: 83x geglazuurd 43x oxiderend gebakken 1x oxiderend gebakken met glaz? 1x oxiderend/reducerend gebakken? 8x Westerwald (16 ^e - 18 ^e eeuw) MET: 1x ijzer SCH: 1x oester BK: 19x dakpan; 3x algemeen (totaalgewicht: 2343 gr) DRN: 20x drainagepijp Totaalgewicht: 2555 gr INDET: metselwerk? Totaalgewicht 78,47 gr
83	Proefput	/	/	11,12	/	West	LR (Schoen)	1x	1	23-05	Quasi complete lederen schoen; potentieel museumobject
84	1	10	/	13	Puntvondst	/	AW	1x	3	23-05	AW: 1x geglazuurd (randfragment papkom met dekselgeul: 16 ^e - 18 ^e eeuw)
85	1	10	/	2	AA Spoor 2	/	AW, PORC, GL, BOT, MET, DRN?	13x AW; 2x PORC 2x GL; 1x BOT 1x MET; 1x DRN?	3	23-05	AW: 8x geglazuurd; 2x slibglazuur 1x oxiderend gebakken 2x beige aardewerk met geknepen standing (ME!)

Projectnaam: BPA Gasthuis Opwijk		Plaats: Opwijk	Controle: A : €:
Projectnummer: /		Gemeente: Opwijk	
Code: /	Jaar: 2006	Toponiem: Nijdrop	

Vondstnummer	Put	Vlak	Vak	Spoor	Monstercode	Profiel	Materiaal	Aantal	Tek. nr.	Datum	Opmerkingen
86	1	10	/	6	AA Spoor 6	/	AW, PORC, GL, BOT	13x AW; 1x PORC 3XGL; 1x BOT	3	23-05	AW: 13x geglazuurd
87	1	10	/	1	AA Spoor 1	/	AW, PORC, GL, BOT, MET, PIJPAW	58x AW; 9x PORC; 3x GL 9x BOT; 4x MET; 1x PIJPAW	3	23-05	AW: 51 x geglazuurd (waarvan 2 doorboord= vergiet?) 4x oxiderend gebakken 1x reducerend gebakken 2x Westerwald? Raeren? MET: 2x nagel 2x stijgbeugel (potentieel museumobject!)
88	1	10	/	1	Puntvondst	/	AW	1x	3	23-05	AW: 1x geglazuurd
89	1	10	/	1	Puntvondst	/	AW, BOT	1x AW; 1x BOT	3	23-05	AW: 1x oxiderend gebakken
90	2	3	2	2	AA	/	AW, PORC, GL, BOT	24x AW; 3x PORC 2X GL; 2x BOT	5	24-05	AW: 23x geglazuurd 1x oxiderend gebakken BOT: 1x versierd object??
91	2	3	2	62	Puntvondst	/	AW	2x	5	24-05	AW: 1x geglazuurd 1x Siegburg (ME?)
92	2	3	2	17	Puntvondst	/	AW	1x	5	24-05	AW: 1x geglazuurd
93	2	3	2	17	Puntvondst	/	AW	1x	5	24-05	AW: 1x gereduceerd gebakken (ME?)
94	2	3	2	27	Puntvondst	/	GL	1X	5	24-05	
95	2	3	2	25	Afschaven Spoor 25	/	AW, PORC, GL	1x AW; 2x PORC 2x GL	5	24-05	AW: 1x geglazuurd
96	2	3	2	24	Afschaven Spoor 24	/	AW	1x	5	24-05	AW: 1x geglazuurd
97	2	3	2	23	Afschaven Spoor 23	/	AW, PORC, BOT (?), INDET	8x AW; 1x PORC 1xBOT(7); 1x INDET	5	24-05	Aw: 7x geglazuurd 1x oxiderend gebakken (slibglazuur?)

Projectnaam: BPA Gasthuis Opwijk		Plaats: Opwijk	Controle:
Projectnummer: /		Gemeente: Opwijk	
Code: /	Jaar: 2006	Toponiem: Nijdrop	

Vondstnummer	Put	Vlak	Vak	Spoor	Monstercode	Profiel	Materiaal	Aantal	Tek. nr.	Datum	Opmerkingen
98	1	10	/	8	AA Spoor 8	/	AW, BOT, PIJPAW, BK	22x AW; 5x BOT 2X PIJPAW; 1x BK	3	24-05	AW: 18x geglazuurd 1x gereduceerd 3x steengoed BK: 1x geglazuurde BK (totaalgewicht 255 gr)
99	1	10	/	8	AA Spoor 8	/	AW, GL, TGL	11x AW; 1x GL 2x TGL	3	24-05	AW: 10x geglazuurd 1x gereduceerd (oorfragment)
100	1	10	/	8	AA Spoor 8	/	AW, MET	4x AW; 1x MET	3	24-05	AW: 4x geglazuurd MET: 1x ijzeren staaf
101	1	10	/	8	Puntvondst	/	MET	1x	3	24-05	MET: 1x ijzeren bouwelement (scharnier)
102	2	3	1	12,47	Coupe	JA	AW, VERBR. KL, BK	3x AW; 4x VERBR. KL.; 1x BK	5	29-05	AW: 1x steengoed 2x gereduceerd gebakken VERBR. KL: totaalgewicht 46,18 gr BK: totaalgewicht 61,49 gr
103	2	3	2	27	Coupe	JA	AW, PORC, GL, SCH, STN, BK	5x AW; 1x PORC 1x GL; 1x SCH 1x STN; 11x BK	5	29-05	AW: 3x geglazuurd 1x oxiderend gebakken 1x Westerwald SCH: 1x mossel STN: totaalgewicht 4,22 gr BK: totaalgewicht 1010 gr
104	2	3	2	23 onder Spoor 27	Coupe	JA	AW, PORC, BOT, MET, STN, BK, VERBR. LM, SPD, PL, INDET	12x AW; 1x PORC; 3x BOT; 1x MET; 3x STN, 8x BK; 2x VERBR. LM; 1XSPD; 1x PL; 2x INDET	5	29-05	AW: 1 lx geglazuurd 1x steengoed MET: 1x nagel STN: totaalgewicht 340,49 gr BK: totaalgewicht 210,88 gr VERBR. LM: totaalgewicht 19,04 gr SPD: 1x koperen speldje (potentieel museumobject!) PL: 1x koperen plaatje
105	2	3'	2	24	Coupe	JA	AW	4x		29-05	AW: 2x geglazuurd 2x gereduceerd gebakken (ME?)

Projectnaam: BPA Gasthuis Opwijk		Plaats: Opwijk	Controle: $Al'' \setminus J_i -$
Projectnummer: /		Gemeente: Opwijk	
Code: /	Jaar: 2006	Toponiem: Niidron	

Vondstnummer	Put	Vlak	Vak	Spoor	Monstercode	Profiel	Materiaal	Aantal	Tek. nr.	Datum	Opmerkingen
106	2	3	2	20	Coupe, Puntvondst	JA	GL	5x	5	30-05	GL: 1x drinkglas (bodemfragment)
107	2	3	2	23	Coupe	JA	AW, BK, LEIS	10x AW; 1x BK 1x LEIS	5	30-05	AW: 10x geglazuurd BK: totaalgewicht 17,26 gr LEIS: totaalgewicht 5,63 gr
108	2	3	2	20	coupe	JA	AW, PORC, GL, BOT, MET, SCH, BK, DRN, INDET	6x AW; 3x PORC 1x GL; 1x BOT; 3x MET; 1x SCH; 12x BK; 3x DRN; 5X INDET	5	30-05	AW: 5x geglazuurd 1x oxiderend gebakken MET: 3x ijzerslak SCH: 1x noot, totaalgewicht 0,15 gr. BK: 7x baksteen; 5x dakpan DRN: 3x drainagepijp Totaalgewicht BK + DRN: 1733 gr INDET: 5x mortel? Totaalgewicht 26,60 gr
109	2	3	2	62	MZ	/	Bulkmonster	101	5	30-05	Bulkmonster zaden & vruchtenonderzoek
110	2	3	2	20	MZ	/	Bulkmonster	51	5	30-05	Bulkmonster zaden & vruchtenonderzoek
111	2	3	2	23	Coupe	JA	AW	3x	5	30-05	AW: 3x geglazuurd
112	2	3	2	62	Coupe	JA	AW, BOT, SCH, MET, PIJPAW, BK, VERBR. LM, SLX?	27x AW; 1x BOT; 1x SCH; 2x MET; 1x PIJPAW; 4x BK; 3x VERBR. LM, 1x VST?	5	31-05	AW: 19x geglazuurd 3x loodglazuur 4x steengoed 1x gereduceerd gebakken (ME?) SCH: 1x oester MET: 2x nagel BK: 3x tegel + 1x complete BK Totaalgewicht: 1927 gr Afmetingen BK: 4,5/5 x 9 x 20/20,5 cm VERBR. LM: totaalgewicht 66,39 gr

Projectnaam: BPA Gasthuis Opwijk		Plaats: Opwijk		Controle:
Projectnummer: /		Gemeente: Opwijk		
Code: /	Jaar: 2006	Toponiem: Nijdrop		

Vondstnummer	Put	Vlak	Vak	Spoor	Monstercode	Profiel	Materiaal	Aantal	Tek. nr.	Datum	Opmerkingen
113	2	1	/	30	Coupe	JA	AW, BOT, MET, TGL, VERBR. LM/KL, BK	4x AW; 4x BOT; 1x MET; 2x BK; 4x VERBR. LM/KL	3	30-05	AW: 2x geglazuurd 2x gereduceerd gebakken MET: 1x ijzer BK: 1x geglazuurde tegel + 1x dakpan Totaalgewicht 56,00 gr VERBR. LM/KL: totaalgewicht 12,43 gr
114	2	4	/	/	AA Vlak 1 & 2	/	AW, PORC, BOT, BK, DRN	30x AW; 1x PORC; 2x BOT; 2x BK; 1x DRN	6	01-06	AW: 26x geglazuurd 1x oxiderend gebakken 3x Westerwald BK + DRN: totaalgewicht 150,11 gr
115	2	4	2	4	AA	/	AW, BK	9x AW; 1x BK	6	01-06	AW: 6x geglazuurd 1x oxiderend gebakken 2x steengoed BK: 1x dakpan, totaalgewicht 180,51 gr
116	2	4	2	1	AA	/	BK	1x	6	01-06	BK: 1x dakpan, totaalgewicht 210 gr
117	2	4	2	3	AA	/	AW, PIJPAW	1x AW; 1x PIJPAW	6	01-06	AW: 1x loodglazuur
118	2	4	2	12	AA	/	AW, BK	1x AW; 2x BK	6	01-06	AW: 1x geglazuurd BK: totaalgewicht 3,66 gr
119	2	4	2	6	Coupe	JA	AW, BK, STN, VERBR. LM	5x AW; 5x BK; 1x VERBR. LM; 1x MRL	6	01-06	AW: 3x geglazuurd 2x steengoed BK: totaalgewicht 48,41 gr VERBR. LM: totaalgewicht 3,40 gr MRL: totaalgewicht 102, 05 gr
120	2	4	2	1	Coupe	JA	AW, GL, SCH, MET, PIJPAW, BK, VERBR. KL, INDET	13x AW; 1x GL; 1x SCH; 1x PIJPAW; 31x BK; 1x VERBR. KL; 1x INDET	6	02-06	AW: 8x geglazuurd 3x oxiderend gebakken 1x gereduceerd gebakken (ME?) 1x steengoed SCH: 1x mossel BK: 2x dakpan, 1x tegel 11x BK rood; 17x BK zwart Totaalgewicht: 1462 gr

Projectnaam: BPA Gasthuis Opwijk		Plaats: Opwijk	Controle: >
Projectnummer: /		Gemeente: Opwijk	
Code: /	Jaar: 2006	Toponiem: Nijdrop	

Vondstnummer	Put	Vlak	Vak	Spoor	Monstercode	Profiel	Materiaal	Aantal	Tek. nr.	Datum	Opmerkingen
121	2	4	2	8	Coupe	JA	AW	1x	6	02-06	AW: 1x oxiderend gebakken?
122	2	4	2	1	MZ	/	Bulkmonster	101	6	02-06	Bulkmonster zaden & vruchtenonderzoek
123	2	4	2	8	MZ	/	Bulkmonster	101	6	02-06	Bulkmonster zaden & vruchtenonderzoek
124	2	4	2	7	Coupe	JA	AW, PORC, BOT, STN, BK, VERBR. LM	11x AW; 1x PORC; 3x BOT; 1x MNT; 1x STN; 4x BK; 6x VERBR. LM; 1x MRL?	6	06-06	AW: 8x geglazuurd 1x loodglazuur 2x gereduceerd gebakken (ME?) MNT: 1x koperen munt Ellips II (ca. 1580); potentieel museumobject! STN: totaalgewicht 1157 gr BK: totaalgewicht 1783 gr VERBR. LM: totaalgewicht 14,88 gr MRL?: totaalgewicht 8,41 gr
125	2	4	2	4	Coupe	JA	AW, BOT, VERBR. LM	1x AW; 1x BOT; 1x VERBR. LM	6	02-06	AW: 1x geglazuurd (oorfragment) VERBR. LM: totaalgewicht 3,31 gr
126	2	4	2	3	Coupe	JA	AW, PORC, BOT, GL, MET, PIJPAW, KNIKKER, SCH, VERBR. LM/KL, BK	53x AW; 1x PORC; 6x BOT; 1x GL; 4x MET; 2x PIJPAW; 1x KNIKKER; 3x SCH; 3x VERBR. LM/KL; 7x BK	6	06-06	AW: 43x geglazuurd 4x loodglazuur 3x steengoed 3x aardewerk zonder glazuur (ME?) MET: 1x ijzerslak; 1x nagel 1x bouwelement; 1x puntbeschermer houten stok? KNIKKER: 1x gebroken knikker in steengoed (zoutglazuur); vanaf 1600. Potentieel museumobject! SCH: 3x mossel VERBR. LM/KL: totaalgewicht 32,72 gr BK: 3x tegel; 4x algemeen Totaalgewicht: 409,91 gr

Projectnaam: BPA Gasthuis Opwijk				Plaats: Opwijk			
Projectnummer: /				Gemeente: Opwijk			
Code: /		Jaar: 2006		Toponiem: Nijdrop			

Controle:

Vondstnummer	Put	Vlak	Vak	Spoor	Monstercode	Profiel	Materiaal	Aantal	Tek. nr.	Datum	Opmerkingen
127	2	4	1	12	Coupe	JA	AW, PORC, BK, VERBR. LM, INDET	18x AW, 1x PORC; 6x BK; 5x VERBR. LM; 1x INDET	6	05-06	AW: 8x geglazuurd 1x loodglazuur 1x oxiderend gebakken 8x gereduceerd gebakken (kookpot, begin 13 ^e eeuw) (te koppelen aan vondstnummer 131,132,133,134) BK: totaalgewicht 105, 64 gr VERBR. LM: totaalgewicht 62,19 gr
128	2	4	1	12	MZ	/	Bulkmonster	101	6	02-06	Bulkmonster zaden & vruchtenonderzoek
129	2	4	2	2	Coupe	JA	AW, BOT, MET, BK, MRL?	15x AW; 2x BOT; 4x MET; 17XBK; 1x MRL?	6	05-06	AW: 11x geglazuurd 2x loodglazuur 1x gereduceerd gebakken (ME?) 1x steengoed met geknepen standing MET: 4x nagel BK: 5x dakpan (rood); 4x dakpan (zwart) 8x BK algemeen MRL?: totaalgewicht 21,60 gr
130	2	4	2	9 onder Spoor 2	Coupe	JA	AW	5X	6	06-06	AW: 2x geglazuurd 1x loodglazuur 2x gereduceerd gebakken (ME?)
131	2	4	1	29	Coupe	JA	AW, BK	24XAW, 1x BK	6	05-06	AW: 1x loodglazuur 1x steengoed 22x gereduceerd gebakken (te koppelen aan vondstnummer 127,132,133,134)
132	2	4	1	12	Coupe	JA	AW	1x	6	05-06	AW: 1x gereduceerd gebakken (te koppelen aan vondstnummer 127,131,133,134)

Projectnaam: BPA Gasthuis Opwijk		Plaats: Opwijk		Controle: /
Projectnummer: /		Gemeente: Opwijk		
Code: /	Jaar: 2006	Toponiem: Nijdrop		

Vondstnummer	Put	Vlak	Vak	Spoor	Monstercode	Profiel	Materiaal	Aantal	Tek. nr.	Datum	Opmerkingen
133	2	4	1	12	Puntvondst	/	AW	1x	6	05-06	AW: 1x gereduceerd gebakken (te koppelen aan vondstnummer 127,131, 132,134)
134	2	4	1	12	Puntvondst	/	AW	1x	6	05-06	AW: 1x gereduceerd gebakken (te koppelen aan vondstnummer 127, 131, 132, 133)
135	2	4	2	7	MZ	/	Bulkmonster	101	6	05-06	Bulkmonster zaden & vruchtenonderzoek
136	2	4	2	3	MZ	/	Bulkmonster	101	6	05-06	Bulkmonster zaden & vruchtenonderzoek + landschapsreconstructie?
137	1	11	/	53	AA	/	MET	2x	4	06-06	MET: 1x nagel 1x gebroken hoefijzer
138	1	11	/	75	AA	/	AW	1 x	4	06-06	AW: 1x geglazuurd
139	1	11	/	76	AA	/	AW	1x	4	06-06	AW: 1x geglazuurd
140	1	11	/	78	AA	/	AW	1x	4	06-06	AW: 1x geglazuurd
141	1	11	/	79	AA	/	BOT	1x	4	06-06	
142	1	11	/	81	AA	/	AW	1x	4	06-06	AW: 1x gereduceerd gebakken (ME?)
143	1	11	/	78	AA	/	AW, BOT	1x AW; 33x BOT	4	08-06	AW: 1x geglazuurd
144	2	4	2	7	Coupe, Puntvondst	JA	MNT	1x	6	06-06	MNT: 1x koperen munt Ellips II (1586); slagplaats Maastricht. Potentieel museumobject!
145	1	10	/	13	Tussen planken S13	JA	AW, PORC, BOT, MET	8x AW; 2x PORC; 1x BOT; 1x MET	3	06-06	AW: 7x geglazuurd 1x oxiderend gebakken MET: 1x nagel
146	1	10	/	13	MHT+ MD?	/	Houten planken	3	3	07-06	Determinatie houtsoort + dendrochronolo- gie (?) _____

Projectnaam: BPA Gasthuis Opwijk		Plaats: Opwijk		Controle:
Projectnummer: /		Gemeente: Opwijk		
Code: /	Jaar: 2006	Toponiem: Nijdrop		

Vondstnummer	Put	Vlak	Vak	Spoor	Monstercode	Profiel	Materiaal	Aantal	Tek. nr.	Datum	Opmerkingen
147	1	10	/	21	MHT+ MD?	/	Houten paal	1	3	07-06	Determinatie houtsoort + dendrochronologie
148	1	10	/	5	MHT + MD?	/	Houten paal	1	3	07-06	Determinatie houtsoort + dendrochronologie (?)
149	1	11	/	78	AW	/	AW	3x	4	07-06	AW: 3x gereduceerd gebakken (ME?)
150	1	11	/	78	MZ	/	Bulkmonster	5l	4	07-06	Bulkmonster zaden & vruchtenonderzoek
151	1	11	/	77	MZ	/	Bulkmonster	5l	4	07-06	Bulkmonster zaden & vruchtenonderzoek
152	1	11	/	77	/	/	AW	7x	4	07-06	AW: 1x geglaazuurd 1x oxiderend gebakken 5x gereduceerd gebakken
153	1	11	/	53	/	/	AW, PORC, BOT, MET, PIJPAW, BK, VERBR. LM/KL, LEIS, INDET	55x AW; 1x PORC; 2x BOT; 2x MET; 1x PIJPAW; 8x BK; 9x VERBR. LM/KL; 1x LEIS; 2xSTN?		08-06	AW: 45x geglaazuurd 2x loodglazuur 1x oxiderend gebakken 5x steengoed. 2x gereduceerd gebakken MET: 2x nagel BK: totaalgewicht 121,15 gr VERBR. LM/KL: totaalgewicht 130,31 gr LEIS: totaalgewicht 9,99 gr STN?: totaalgewicht 363,25 gr
154	1	11	/	53	MZ	/	Bulkmonster	5l	4	07-06	Bulkmonster zaden & vruchtenonderzoek
155	1	11	/	81,82	Coupe	JA	AW	1x	4	08-06	AW: 1x gereduceerd gebakken (midden tot laat 14 ^e eeuws kannetje) Bodemfragment met standing!
156	1	11	/	80	Coupe	JA	AW, BOT	8x AW; 1x BOT	4	08-06	AW: 8x gereduceerd gebakken (ME?)
157	1	11	/	75	Coupe	JA	AW, VERBR. LM	2x AW; 1x VERBR. LM	4	08-06	AW: 1x steengoed 1x gereduceerd gebakken (ME?) VERBR. LM: totaalgewicht 1,49 gr

Projectnaam: BPA Gasthuis Opwijk		Plaats: Opwijk		Controle:	
Projectnummer: /		Gemeente: Opwijk			
Code: /	Jaar: 2006	Toponiem: Nijdrop			

Vondstnummer	Put	Vlak	Vak	Spoor	Monstercode	Profiel	Materiaal	Aantal	Tek. nr.	Datum	Opmerkingen
158	1	11	/	76	Coupe	JA	AW, BOT, VERBR. LM, BK	6x AW; 4x BOT, 35x VERBR. LM; 1x BK	4	08-06	AW: 1x geglazuurd 5x gereduceerd gebakken (ME?) VERBR. LM: totaalgewicht 175,04 gr BK: totaalgewicht 48,91 gr
159	1	11	/	53	Afschaven kwadrant	/	MET	7x	4	08-06	MET: 6 onderdelen van een metalen pan (potentieel museumobject! In restauratie!) 1x muurhaak (potentieel museumobject!)
160	1	11	/	78	Coupe	JA	AW	5x	4	08-06	AW: 5x steengoed (met geknepen standing)
161	1	11	/	76	MZ	/	Bulkmonster	5l	4	08-06	Bulkmonster zaden & vruchtenonderzoek
162	1	11	/	73	Coupe	/	AW, BK	1x AW, 1x BK	4	08-06	AW: 1x gereduceerd gebakken (ME?) BK: totaalgewicht 142,42 gr
163	1	11	/	83	Coupe	/	MET	1x	4	08-06	MET: 1x nagel
164	1	11	/	78	Coupe	/	AW, BOT, VERBR. LM	1x AW; 1x BOT; 2x VERBR. LM	4	08-06	AW: 1x geglazuurd (steengoed?) VERBR. LM: totaalgewicht 75,22 gr
165	1	10	/	/	SV thv (zand?)stenen structuur	/	MET	1x	/	08-06	MET: 1x bouwelement

Bijlage 3

Vondsten- en Monsterlijst

Projectnaam: BPA Gasthuis Opwijk		Plaats: Opwijk		Controle:
Projectnummer: /		Gemeente: Opwijk		
Code: /	Jaar: 2006	Toponiem: Nijdrop		

Vondstnummer	Put	Vlak	Vak	Spoor	Monstercode	Profiel	Materiaal	Aantal	Tek. nr.	Datum	Opmerkingen
3	proef put	/	/	/	MA	West	erts	/	1	04-05	Bepaling ertssoort, funderingslaag
20	2	3	1	/	MA	/	STN (zandsteen/kalksteen?)	/	2	08-05	Monster ter bepaling van exacte steensoort
62	1	9	1	60	MZ	/	Bulkmonster	101	4	17-05	Bulkmonster zaden & vruchtenonderzoek
71	1	9	1	64	MZ	/	Bulkmonster	51	4	19-05	Bulkmonster zaden & vruchtenonderzoek
72	1	9	1	54Vu2	MZ	/	Bulkmonster	51	4	19-05	Bulkmonster zaden & vruchtenonderzoek
109	2	3	2	62	MZ	/	Bulkmonster	101	5	30-05	Bulkmonster zaden & vruchtenonderzoek
110	2	3	2	20	MZ	/	Bulkmonster	51	5	30-05	Bulkmonster zaden & vruchtenonderzoek
122	2	4	2	1	MZ	/	Bulkmonster	101	6	02-06	Bulkmonster zaden & vruchtenonderzoek
123	2	4	2	8	MZ	/	Bulkmonster	101	6	02-06	Bulkmonster zaden & vruchtenonderzoek
128	2	4	1	12	MZ	/	Bulkmonster	101	6	02-06	Bulkmonster zaden & vruchtenonderzoek
135	2	4	2	7	MZ	/	Bulkmonster	101	6	05-06	Bulkmonster zaden & vruchtenonderzoek
136	2	4	2	3	MZ	/	Bulkmonster	101	6	05-06	Bulkmonster zaden & vruchtenonderzoek + landschapsreconstructie
146	1	10	/	13	MHT+ MD?	/	Houten planken	3	3	07-06	Determinatie houtsoort + dendrochronologie (?)
147	1	10	/	21	MHT+ MD?	/	Houten paal	1	3	07-06	Determinatie houtsoort + dendrochronologie (?)
148	1	10	/	5	MHT + MD?	/	Houten paal	1	3	07-06	Determinatie houtsoort + dendrochronologie (?)
150	1	11	/	78	MZ	/	Bulkmonster	51	4	07-06	Bulkmonster zaden & vruchtenonderzoek
151	1	11	/	77	MZ	/	Bulkmonster	51	4	07-06	Bulkmonster zaden & vruchtenonderzoek
154	1	11	/	53	MZ	/	Bulkmonster	51	4	07-06	Bulkmonster zaden & vruchtenonderzoek
161	1	11	/	76	MZ	/	Bulkmonster	51	4	08-06	Bulkmonster zaden & vruchtenonderzoek

Bijlage 4

Tekeningenlijst

Projectnaam: BPA Gasthuis Opwijk		Plaats: Opwijk		Controle: .
Projectnummer: /		Gemeente: Opwijk		
Code: /	Jaar: 2006	Toponiem: Nijdrop		

Tekeningnummer	Put	Vlak	Profiel	Details	Schaal	Omschrijving	Tekenaar	Datum	Opmerkingen
1	Proefput	/	West	/	1:20	Proefput Profiel West	K.Verelst	03-05	/
2	1	1 tem 8	/	/	1:20	Vlaktekening	K.Verelst	04-05	/
3	1&2	1,10	/	/	1:20	Vlaktekeningen + Profiel thv houten structuur	K.Verelst	08-05; 23-05	Zelfde schaal voor profiel
4	1&2	2,9,11	/	/	1:20	Vlaktekeningen + Coupes	K.Verelst	12-05	Zelfde schaal voor coupes
5	2	3	/	/	1:20	Vlaktekening + Coupes	K.Verelst	18-05	Zelfde schaal voor coupes
6	2	4	/	/	1:20	Vlaktekening + Coupes	K.Verelst	01-06	Zelfde schaal voor coupes

Bijlage G

Fotdijst

Projectnaam: BPA Gasthuis Opwijk		Plaats: Opwijk		Controle:
Projectnummer: /		Gemeente: Opwijk		
Code: /	Jaar: 2006	Toponiem: Nijdrop		

Fotonummer	Put	Vlak	Vak	Spoor	Richting	Profiel	Coupe	Aantal	Tek. nr.	Datum	Opmerkingen
F001	Proef put	/	/	/	W	W	/	3x	1	03-05	0 tot en met 3m (vermeende grachtvulling)
F002	Proefput	/	/	/	W	W	/	3x	1	03-05	3 tot en met 5m (vermeende grachtvulling)
F003	Proefput	/	/	/	W	W	/	7x	1	03-05	5 tot en met 8m (muurwerk + fundering)
F004	Proefput	/	/	/	Detail	W	/	3x	1	04-05	Details fundering (ertslaag)
F005	Proefput	/	/	/	W	W	/	6x	1	04-05	8 tot en met 12m (2x muurwerk + opvullaag)
F006	1	1	1	/	NW	/	/	5x	2	04-05	Vlakoverzicht
F007	1	1	2	/	NW	/	/	3x	2	04-05	Vlakoverzicht
F008	1	2	1	/	NW	/	/	3x	2	04-05	Vlakoverzicht
F009	1	1	/	11,12,13	Detail	/	/	5x	2	04-05	Detail houten structuur (FIT) + Palen (FIT)
F010	1	3	1	/	NW	■ /	/	5x	2	04-05	Vlakoverzicht
F011	Proefput	/	/	/	W	W	/	5x	1	04-05	8 tot en met 15m (2x muurwerk)
F012	1	3	1	/	NW	I	/	5x	2	05-05	Vlakoverzicht
F013	1	3	2	L	NW	I	/	2x	2	05-05	Vlakoverzicht
FOM	1	4 tem 7	/	I	NW	JA	/	4x	2	05-05	Vlakken + Profielen
F015	1	8	1	I	ZO	/	/	2x	2	05-05	Vlakoverzicht
F016	1	8	2	I	ZO	/	/	2x	2	05-05	Vlakoverzicht
F017	2	1	1	I	NW	/	/	2x	3	11-05	Vlakoverzicht
F018	2	1	1	5	NW + ZW	JA	/	4x	3	11-05	Muurwerk Spoor 5
F019	2	1	1	6	Details	/	/	4x	3	11-05	Muurwerk Spoor 6
F020	2	1	1	7	Details	/	/	2x	3	11-05	Muurwerk Spoor 7
F021	2	1	1	5-6-7 Gebouw 1	Various	/	/	3x	3	11-05	Gebouw I (1890- 1949/1982?)

Projectnaam: BPA Gasthuis Opwijk		Plaats: Opwijk		Controle: <i>J</i>
Projectnummer: /		Gemeente: Opwijk		
Code: /	Jaar: 2006	Toponiem: Nijdrop		

Fotonummer	Put	Vlak	Vak	Spoor	Richting	Profiel	Coupe	Aantal	Tek. nr.	Datum	Opmerkingen
F022	2	1	2	8	NW	/	/	4x	3	11-05	Buitenmuur Gebouw II (1890-1949/1982?)
F023	2	1	2	8	O	/	/	2x	3	11-05	Detail Buitenmuur Gebouw II
F024	2	1	2	2,9,10	Various	/	/	6x	3	11-05	Drinkbak Gebouw II
F025	2	1	2	8	Various	/	/	4x	3	11-05	Interieur Gebouw II
F026	2	1	2	2,8,3,4	NW	/	/	2x	3	11-05	Drinkbak, Buitenmuur, Opvullaag Gebouw II
F027	2	1	2	13,11,26	NW	/	/	3x	3	12-05	
F028	2	1	2	13,11,26,12	NO	/	/	4x	3	12-05	Cisterne Gebouw II
F029	2	1	2	13,11,26,12	ZW	/	/	2x	3	12-05	Cisterne Gebouw II
F030	2	1	2	26	Detail	/	/	2x	3	12-05	Binnenkant Cisterne Gebouw II
F031	2	1	2	26	Detail	/	/	3x	3	12-05	Binnenkant Cisterne Gebouw II
F032	2	1	2	12,26	ZO	/	/	2x	3	12-05	Detail Cisterne + Trapje Gebouw II
F033	2	2	1	/	NW	<i>I</i>	/	2x	4	12-05	Vlakoverzicht
F034	2	1	3	50,31,30	N	<i>I</i>	/	5x	3	15-05	Beerput + Gootje Gebouw III (1823-1890)
F035	2	1	3	50,31	O	<i>I</i>	/	1x	3	15-05	Beerput + Gootje Gebouw III (1823-1890)
F036	2	1	3	50,31	Z	<i>I</i>	/	2x	3	15-05	Beerput + Gootje Gebouw III (1823-1890)
F037	2	1	3	30 tem 34	Z	<i>I</i>	/	2x	3	15-05	Vlakoverzicht
F038	1	9	1	/	NW	<i>I</i>	/	2x	4	16-05	Vlakoverzicht
F039	1	9	1	/	W	<i>I</i>	/	3x	4	16-05	Vlakoverzicht
F040	Proefput	/	/	47	W	JA	/	2x	4 & 1	17-05	Koppeling S47 in vlak + profiel
F041	Proefput	/	/	62,63	W	JA	/	1x	4 & 1	17-05	Koppeling S62 + S63 in vlak + profiel
F042	1	9	1	54	/	JA	A-B; A-C	4x	4	17-05	Coupe Kuil

Projectnaam: BPA Gasthuis Opwijk		Plaats: Opwijk		Controle:
Projectnummer: /		Gemeente: Opwijk		
Code: /	Jaar: 2006	Toponiem: Nijdrop		

Fotonummer	Put	Vlak	Vak	Spoor	Richting	Profiel	Coupe	Aantal	Tek. nr.	Datum	Opmerkingen
F043	1	9	1	60	O	JA	Algemeen Zicht	3x	4	17-05	Coupe (Kwadrantenmethode)
F044	1	9	1	60	/	JA	A-B; A-C	3x	4	17-05	Coupe Kuil
F045	1	9	1	60	/	JA	A-D; A-E	6x	4	17-05	Coupe Kuil
F046	2	3	1	/	NW	/	/	2x	5	18-05	Vlakoverzicht
F047	2	3	1	/	W	/	/	1x	5	18-05	Vlakoverzicht
F048	2	3	1	/	W	/	/	1x	5	18-05	Vlakoverzicht
F049	1	9	1	64	/	JA	A-B; A-E	3x	4	18-05	Coupe Kuil
F050	1	9	1	64	/	JA	A-D; A-C	2x	4	18-05	Coupe Kuil
F051	1	9	1	68,69,70	/	JA	A-B; A-C	5x	4	19-05	Coupe - Diverse oversnijdingen
F052	2	3	1	15	/	JA	JA	2x	5	22-05	Coupe
F053	2	3	1	14,63	/	JA	JA	6x	5	22-05	Coupe S14--S63 + Detailopnames blauwe spikkels (= vivianiet)
F054	1	10	/	/	NW	/	/	13x	3	23-05	Vlakoverzicht
F055	2	3	1	63	Detail	JA	JA (2 ^E helft)	1x	5	23-05	(Zand?)steen op bodem Kuil
F056	1	10	/	13	W	/	/	4x	3	23-05	Detail houten structuur
F057	1	10	/	13	O	/	/	4x	3	23-05	Detail houten structuur
F058	1	10	/	6	N	/	/	1x	3	23-05	Detail (Zand?)stenen + Floutresten
F059	1	10	/	13	Z	/	/	3x	3	24-05	Flouten structuur + (Zand?)stenen
F060	2	3	2	/	NW	/	/	3x	5	24-05	Vlakoverzicht
F061	2	3	2	/	O	/	/	2x	5	24-05	Vlakoverzicht
F062	1	10	/	/	NW	/	/	5x	3	24-05	(Zand?)stenen Structuur + Vlak
F063	1	10	/	/	ZO	/	/	5x	3	24-05	(Zand?)stenen Structuur + Vlak

Projectnaam: BPA Gasthuis Opwijk				Plaats: Opwijk			
Projectnummer: /				Gemeente: Opwijk			
Code: /		Jaar: 2006		Toponiem: Nijdrop			

Controle:

Fotonummer	Put	Vlak	Vak	Spoor	Richting	Profiel	Coupe	Aantal	Tek. nr.	Datum	Opmerkingen
F064	1	10	/	29	O	JA	JA	2	3	24-05	Muur S29 (Gebouw III) en (Zand?)stenen
F065	2	3	1	47,12	NW	JA	A-B	3	5	29-05	Coupe
F066	2	3	1	47,12	ZO	JA	A-C	2	5	29-05	Coupe
F067	2	3	2	26,27,28	NW	JA	JA	2	5	29-05	Coupe
F068	2	3	2	23,28,18	/	JA	A-B-C	6	5	29-05	Coupe
F069	2	3	2	23,28,18	/	JA	B-C-D	2	5	29-05	Coupe
F070	2	3	2	20,23	/	JA	A-B	7	5	30-05	Coupe
F071	2	3	2	20,23	/	JA	A-C	2	5	30-05	Coupe
F072	2	3	2	62	/	JA	A-B	3	5	30-05	Coupe
F073	2	3	2	62	/	JA	A-C-D	3	5	30-05	Coupe
F074	2	3	2	23,24	/	JA	D-E-F	3	5	30-05	Coupe
F075	2	3	2	23,28,18	/	JA	B-A-C	4	5	30-05	Coupe
F076	2	3	2	17	/	JA	D-F	3	5	30-05	Coupe
F077	2	1	/	30	I	JA	JA	3	3	30-05	Coupe
F078	1	11	/	/	NW	/	/	4	4	31-05	Vlakoverzicht
F079	2	4	1 & 2	/	NW	/	/	10	6	01-06	Vlakoverzicht
F080	2	4	2	6	/	JA	JA	2	6	01-06	Coupe
F081	2	4	2	1 (=48)	/	JA	A-B; A-C	7	6	02-06	Coupe Kuil
F082	2	4	2	4,28	/	JA	JA	2	6	02-06	Coupe
F083	2	4	1	19,49	/	JA	C-A-B	5	6	02-06	Coupe - Ijzeruitspoeling (natuurlijk)
F084	2	4	1	12,19,49	/	JA	B-A-C	4	6	02-06	Coupe

Projectnaam: BPA Gasthuis Opwijk		Plaats: Opwijk		Controle: <i>j</i>	
Projectnummer: /		Gemeente: Opwijk		-----	
Code: /	Jaar: 2006	Toponiem: Nijdrop			

Fotonummer	Put	Vlak	Vak	Spoor	Richting	Profiel	Coupe	Aantal	Tek. nr.	Datum	Opmerkingen
F085	2	4	2	3 (=23)	/	JA	A-B; A-D	2x	6	02-06	Coupe
F086	2	4	2	2,3,9	/	JA	A-B; A-C	3x	6	02-06	Coupe
F087	2	4	1	5,12	Z	JA	JA	5x	6	05-06	Coupe - Profielwand Z
F088	2	4	2	3,2,9	/	JA	A-E; A-C	5x	6	05-06	Coupe
F089	2	4	1	12,29	/	JA	A-B, A-C	5x	6	05-06	Coupe
F090	2	4	2	7 (=23)	/	JA	A-B, A-C	3x	6	05-06	Coupe
F091	1	11	/	/	NW	/	/	4x	4	06-06	Vlakoverzicht
F092	1	11	/	13	/	JA	/	9x	3	06-06	Profiel thv Houten Structuur SI 3
F093	2	4	2	7	/	JA	A-D; A-E	4x	6	06-06	Coupe
F094	1	11	/	79	/	JA	JA	2x	4	06-06	Coupe
F095	1	11	/	77	/	JA	B-A-C	6x	4	07-06	Coupe
F096	1	11	/	80 Vul & 2	/	JA	JA	3x	4	07-06	Vlakoverzicht + Detail Coupe (PK? ME?)
F097	1	11	/	78	/	JA	B-D-C	2x	4	07-06	Coupe
F098	1	11	/	53	/	JA	A-B-C	2x	4	07-06	Coupe
F099	1	11	/	53	/	JA	D-A-E	7x	4	07-06	Coupe
F100	1	11	/	80,78/497,81/82	/	JA	A-B-C	6x	4	08-06	Coupe
F101	1	11	/	78/497,81/82	/	JA	A-B-C	2x	4	08-06	Coupe
F102	1	11	/	75	/	JA	A-B-C	2x	4	08-06	Coupe
F103	1	11	/	73	/	JA	JA	2x	4	08-06	Coupe
F104	1	11	/	76	/	JA	JA	2x	4	08-06	Coupe
F105	1	11	/	53	/	/	/	7x	4	08-06	Metalen Pan, Afschaven Kwadrant IV

Bijlage 7

Harris Matrices

Projectnaam: BPA Gasthuis Opwijk		Plaats: Opwijk	Controle:
Projectnummer: /		Gemeente: Opwijk	
Code: /	Jaar: 2006	Toponiem: Nijdrop	

- Werkput 1 - Vlak 9 werd in de loop der tijd serieus vergraven. Gekoppeld aan onderstaande, opgestelde Harris Matrix komen we dan ook tot volgend resultaat:

- (1) spoor 47 ligt op spoor 64
- (2) spoor 64 ligt op spoor 70
- (3) spoor 68 ligt op spoor 70
- (4) spoor 64 ligt op spoor 68
- (5) spoor 70 is hierbij niet gelijktijdig met spoor 66/spoor 67
- (6) spoor 67 ligt op spoor 68 en *vice versa* (duidt dit op gelijktijdigheid van opvullen, nl. een afwisseling van vullingen S66, S67 en S68?)
- (7) spoor 45 ligt op spoor 67/68
- (8) spoor 70 = spoor 71!

- In vlak 9 van Werkput 1 hebben we dus volgende sequentie voor ogen:

RECENTSTE ^ OUDSTE SPOOR

S47 ^ S64 ^ S68/S67/S66 ^ S69 ^ S70/S71 S45 ^
S68/S67/S66 S69 ^ S70/S71

Hoewel de opgestelde Hands Matrix spoor 70 als oudste spoor aanduidt, leverde deze een veel recenter oorffragment met spatglazuur op!

Projectnaam: BPA Gasthuis Opwijk		Plaats: Opwijk	Controle: p
Projectnummer: /		Gemeente: Opwijk	
Code: /	Jaar: 2006	Toponiem: Nijdrop	

- Warkput 2 - Vlak 3 werd in de loop der tijd serieus vergraven. Gekoppeld aan onderstaande, opgestelde Harris Matrix komen we dan ook tot volgend resultaat:

- (1) spoor 27 ligt op spoor 23
- (2) spoor 24 ligt op spoor 23
- (3) spoor 22 = spoor 23
- (4) spoor 21 = spoor 24
- (5) spoor 18 ligt op spoor 17
- (6) spoor 24 ligt op spoor 28
- (7) spoor 18 ligt op spoor 28
- (8) spoor 28 gelijktijdig met spoor 23?
- (9) spoor 18 gelijktijdig met spoor 23?
- (10) spoor 17 gelijktijdig met spoor 24?

- In vlak 3 van warkput 2 hebben we dus volgende mogelijke (!) sequentie voor ogen:

RECENTSTE ^ OUDSTE SPOOR

S24-S21(?) ^ S28/S23-S22(?)/S18 ^ S17(?) ^ S23-S22(?)
S27

Projectnaam: BPA Gasthuis Opwijk		Plaats: Opwijk	Controle: . .
Projectnummer: /		Gemeente: Opwijk	
Code: /	Jaar: 2006	Toponiem: Nijdrop	

- Werkput 1 - Vlak 11 werd in de loop der tijd serieus vergraven. Gekoppeld aan onderstaande, opgestelde Harris Matrix komen we dan ook tot volgend resultaat:

- (1) spoor 78 ligt op spoor 77
- (2) spoor 80 ligt op spoor 78
- (3) spoor 81/spoor 82 ligt op spoor 78
- (4) spoor 81 = spoor 82
- (5) spoor 84 ligt op spoor 83
- (6) spoor 84 ligt op spoor 78
- (7) spoor 86 ligt op spoor 85
- (8) spoor 78 ligt op spoor 85
- (9) verband spoor 78 en spoor 83 onduidelijk!

- In vlak 11 van werkput 1 hebben we dus volgende mogelijke (!) sequentie voor ogen:

RECENTSTE OUDSTE SPOOR

S79 ^ S80	^ S81/S82? ^ S78	S83??	S85
S84	S86	^ S78	
	S83??		
	S75	^	

Bijlage 5

Veldtekeningen

